

BUDAKALÁSZI

XV. évfolyam | 1. szám
2021. január-február

HÍRMONDÓ

Budakalász polgárainak lapja • Stadtblatt für Kalasch • Лист грађана у Калазу

A TARTALOMBÓL

- Háromszorosára nőtt a vérvételi kapacitás Budakalászon
- 30 év után talajszennyezés-vizsgálat a Lenfonó területén
- Fakivágás a Natura2000-es Duna-parti szakaszon?
- Kalászi iskolakörkép

Újrapapír

MÚLTIDÉZŐ ROVATUNKBAN

**A HÚSZAS-HARMINCAS ÉVEK BUDAKALÁSZÁ
BLOCH HUGÓ FOTÓIN**

(28-29. OLDAL)

Köszönjük a
Ferenczy Múzeum hozzájárulását
Bloch Hugó fotóinak megjelentetéséhez.

KÖTELESSÉGÜNK EMLÉKEZNI ÉS EMLÉKEZTETNI

A második világháborúban 1943. január közepén a Don folyó melletti Uriv város közelében kialakított hídfőállásból a szovjet hadsereg ellentámadást indított. A következő napokban a magyar alakulatok igyekeztek megtartani állásaikat, azonban a harcokban egyre inkább felmorzsolódtak, és néhány nap alatt több mint százezer magyar katona halt meg, túnt el vagy esett hadifogságba. A 78 évvel ezelőtti doni katasztrófa hőseinek tiszteletére – a járványhelyzet miatt jelképes – emlékművet indult a budakalászi Hősök Emlékművétől Pomázra és Szentendrére. A Magyar Tartalékosok Szövetsége Hagyományőrző Tagozatának tagjait dr. Göbl Richárd polgármester és Kelemen László plébániai kormányzó, esperes köszöntötték. Az alábbiakban polgármester úr beszédét olvashatjuk:

Tisztelt Emlékezők!

Talán túlzás nélkül mondhatom, hogy az emlékezésünkben való elmélyülésben az Úristen is velünk van. A ma érkezett dermesztő hideg egykori bajtársaink Szibériában, névtelen sírokban porladó csontjai felől érkezett el hozzánk, és láthatatlan hírt hozott a holt hősök világából.

„Az ember és az emberiség életének láthatatlan törvénykönyveiben nincsenek véletlenek. Az évfordulóknak titokzatos jelentése van. Emlékeztetésre küldetnek és visszaintenek a föld egykori jövevényeire, akikre nem csak a maguk mulandó órájának volt szüksége. Az idők megisméltődnek, a kimagasló emberek nem ismétlődnek meg. De azért a megisméltődő időkben mégis jelen vannak azok számára, akik a rejtélyes összefüggések szemhatárát látják, azok számára, akik tudják, hogy az évfordulók titokzatos eljövetelek. Isten küldi azokat, mindig akkor, mikor a tévelygő embernek, avagy az emberiségnek szüksége van, hogy emlékezzék és megmentse önmagát” – írja Tormay Cécile.

Már elenyésző lehet a száma azoknak, akik harcoltak a Don mentén, és a harcokat túlélve tértek haza. Talán közülük már senki sem él. A 78 éve történtek már nem az egykori események részesei által felidézhető múlt, hanem a történelem eseményei közé sorolódnak. A magam korosztálya még kisgyermekként találkozott rokonokkal, ismerősökkel, olyanokkal, akik honvéd-

ként részesei voltak a háborúnak. Ilyen volt a nagyapám is. Lélekemelő személyes történetekről is tudunk, amelyek a háború borzalmi ellenére se törték meg a magyar katona egyenes jellemét. Elegendő volt a parancs kiadása: A hazáért előre! Ők mentek, gránátok között, golyózáporban, mert a hazájuk ezt kérte tőlük. Őseik is ezt tették, génjeikben hordozták a haza szeretetét: ott voltak a pozsonyi csatában, Muhi mezején, Mohácsnál, az egri várban, Rákóczi, Bem, Görgey zászlói alatt és a Don melletti lövészárkokban.

A hősök közül egyet személyesen is ismertem. A Piarista Gimnáziumban Meggyes János tanár úr az orosz nyelvre tanított minket. Egy alkalommal megkérdeztük tőle, hol tanult meg oroszul. Azt válaszolta, hogy a szovjet hadifogságban. Tanár úr a háborúban lelkész-ként szolgált. Csak később és másoktól tudtuk meg, hogy egységük szovjet fogságba esése előtt felajánlották neki a menekülést, ő azonban a katonáival maradt.

Hőseink soha nem dicsekedtek bátorságukkal, mindig szerényen és csöndesen ültek a családi asztalnál, remélve, hogy fiaik, unokáik az általuk átélt borzalmaknak soha nem kell, hogy részesei legyenek. A háború éve alatt szinte nem volt olyan magyar család, amelyik ne gyászolta volna elesett szeretteit.

dr. Göbl Richárd

Tisztelt Emlékezők! A doni tragédia véres valóságát mára az eltelt 78 év ködös

homálya fedi. Halottaink hantjai a kietlen orosz pusztába simulva már csak az emlékeink szintjén állnak mementóként előttünk.

A mi feladatunk sem kicsi. Emlékeznünk és emlékeztetnünk kell, mert ahogyan az író nő vallja, az emberiségnek szüksége van rá, hogy megmentse önmagát. Már homályos, de még meglévő emlékeinket meg kell osztanunk gyermekeinkkel, unokáinkkal, hogy a jövő nemzedéke is ápolja hőseink emlékét, gondolja sírjukat.

Amely nemzet a halottait nem becsüli, az élőket sem tiszteli, múltja van, de jövője nem lesz. A két világháború között, Trianon árnyékában az ifjú házasságok szokásos volt a gyermekáldás vállalására imigyen biztatni: „Egyet az Istennek, egyet a hazának, egyet a családnak”. Az emberek lelkében elevenen élt az Isten, haza, család fogalma. Legyen ez a mi hitvallásunk is, hogy az idők végezetéig megőrizhessük Szent István reánk bízott örökségét. Tisztelegjünk a mindenkori hősök előtt, hiszen nekik köszönhető, hogy létezik az országunk és él a nemzetünk. Hőseink, nyugodjatok békében!

PÉNZÜGYEINK

Február végére elkészül a város költségvetése

A tavalyi nem akármilyen év után most már jól látszik, hogy az idei sem lesz sokkal könnyebb semmilyen szempontból. A város 2021-es költségvetésének tervezési szakaszában beszélgettünk Kóder György képviselővel, a Pénzügyi és Gazdasági Bizottság elnökével.

– Milyen körülmények között kezdték a gondolkodást Budakalász idei költségvetéséről?

Látszott, hogy mind a lakosoknak, mind a vállalkozóknak nagy kihívást jelentett a koronavírus-járvány első hulláma. Ezért mi a tervezés elején leszögeztük, hogy nem szeretnénk adókat, terheket emelni. Utóbb az állam ezt meg is tiltotta az önkormányzatoknak. Túlzott optimizmusra nem volt okunk, ha csak a tavalyi év alakulását nézzük, akkor sem. Az iparűzési adó a legnagyobb bevételi forrásunk. 2020-ban erre 818 millió forint lett tervezve, amiből ténylegesen 626 millió forint folyt be végül. Tehát már tavaly körülbelül 200 millió forinttal kevesebb folyt be a tervezettnél. Ezt egyrészt a gazdasági visszaesés indokolta, másrészt az, hogy a kormány többek között úgy próbált segíteni a vállalkozásokon, hogy az önkormányzatoknak fizetendő ún. év végi feltöltést eltörölte, így év végén nem jelent meg a költségvetésben egy hozzávetőlegesen 60-70 millió forintnyi összeg. A gépjárműadó tavalyi elvonása körülbelül 40 millió forint kiesést eredményezett és fog eredményezni a jövőben is.

– Ha már iparűzési adó, 2021-ben a kormány felére csökkenti az iparűzési adó mértékét a kis- és középvállalatok számára, ami miatt a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége számításai szerint országos szinten 150 milliárd forinttól esnének el az önkormányzatok.

Igen, és bár pár hete döntés született arról, hogy a kormány a 25 ezer fő alatti települések esetében kompenzálja az ebből adódó bevételkiesést, azt egyelőre nem tudjuk, hogy a kompenzáció mikor érkezik majd meg ténylegesen a város számlájára. A 25 ezer főnél nagyobb lélekszámú településeknek (többek között Szentendre, Óbuda, Budapest) külön megállapodást kell kötniük a kormány döntése értelmében. Bízunk benne, hogy ezek a települések is teljes körű kompenzációt kapnak, már csak azért is, mert a budakalásziakra is kihat, ha a szomszédos települések az elvonások miatt szűkíteni kénytelenek a közösségi kiadásukat.

– Milyen főbb kiadásokat emelne ki?

A Patakpart Általános Iskola építésével kapcsolatban több mint 232 milliós kiadása volt már eddig is az Önkormányzatnak. Van olyan tételek, például az úgynevezett tartalékkeret, amelyek

a szerződésben nevesítve vannak, mint a vállalkozó által lehívható keretösszeg, abban az esetben, ha többletmunka jelentkezik. Erre forrást az állam nem biztosított, tehát minden ilyet, ami felmerült és még fel fog merülni a márciusra tervezett átadásig, a városnak saját zsebből kell kifizetnie, noha tudjuk, hogy a közoktatás finanszírozása 2013 óta állami feladat. Emellett, bár márciusra elkészül az iskola, a tankerület csak augusztusban veszi át az épület üzemeltetését, tehát addig a fűtés, őrzés, egyéb fenntartás is az Önkormányzat költsége lesz.

2016-ban Rogán László nevében Ercsényi Tiborné akkori alpolgármester az első támogatási szerződés részeként vállalta, hogy az iskola felépülte után Budakalász 15 éven keresztül minden fenntartási és üzemeltetési költséget átvállal az államtól. A második támogatási szerződésből ezt kivetítettük és úgy kötöttük meg a megállapodást, hogy városunk nem vállal át több állami feladatot.

A kiadások kapcsán meg kell említenem azt a kedvezményt, amit az idei évben is biztosítunk azon budakalászi vállalkozásoknak, akik az Önkormányzattól bérelnek helyiséget. Akiknek a járványhelyzettel összefüggésben romlott a pénzügyi helyzetük, 2021-ben is kérelmezhetik a bérleti díj csökkentését, elengedését. Bár ez további bevételcsökkenést jelent az Önkormányzat számára, de lehetőségeink keretei között mindent megteszünk azért, hogy a helyi vállalkozások túl tudják élni a járványhelyzet okozta gazdasági visszaesést.

– Ekkora bizonytalanság mellett miből lehet fejleszteni, beruházásokat végezni?

A tavalyi évben terveztük négy ingatlan eladását, ezeket a kedvezőtlen gazdasági körülmények miatt végül nem értékesítettük, de az idei kieső bevételek egy részét ezek értékesítéséből tervezük. Ezek olyan ingatlanok, amelyeken – méretükből adódóan – a korábbi években tapasztalt intenzív beépítés veszélye nem fenyeget, tehát az eladásukkal úgy tudunk fontos beruházásokat megvalósítani, hogy az ingatlan értékesítése a közösségnek egy másik ponton sem válik kárára. Vásárolni is tervezünk ingatlanokat, többek között a Vasút sori ovi megépítése érdekében. Fontos prioritás még a Felsővár utca járdaépítése, hogy az ott közlekedő gyerekek, akik lejárnak az iskolába, biztonságosan tudják ezt megtenni. Természetesen egyéb fejlesztéseket is tervezünk a 2021-es évre, de konkrétumokat majd a költségvetés elfogadását követően tudok mondani.

Nagyon bízom abban is, hogy 2020 év takarékos gazdálkodásának eredménye látszani fog majd a számokban is, amikor a 2020 évi zárszámadást elfogadjuk. Erre várhatóan májusban kerül sor, a 2020 évi maradvány ekkor válik majd felhasználhatóvá, ami újabb beruházási lehetőségeket nyit majd meg.

– A veszélyhelyzetben most hogy fog kinézni a költségvetés elfogadása?

A költségvetést február végéig kell véglegesíteni. A veszélyhelyzet miatt továbbra sem tartható testületi ülés, de ahogy minden polgármesteri hatáskörben hozott döntés előtt, ezúttal is az összes képviselő előzetesen meg fogja kapni a munkaanyagokat és megküldheti véleményét, módosítási javaslatait, még mielőtt a polgármester elfogadná a város 2021-es költségvetését.

A Budakalászi Hírmondó márciusi számában már az elfogadást követően részletesebb interjút olvashatnak a költségvetésről.

Hollósi-Györgyei Nóra

Idén is várjuk a jelöléseket a városi díjakra, leghamarabb a pedagógus díjakra és a „Kalászi Pajzs Érdemérem” elismerésre

VÁROSI DÍJAK

Budakalászon évtizedes hagyománya van annak, hogy különféle kategóriákban megítélt rangos díjakkal köszöni meg a város a közösségért végzett kiemelkedő munkát, az elismerésre méltán okot adó tevékenységet. Az Önkormányzat a városi díjakat évente egy-egy személynek, a Budakalászi Emlékérem esetében pedig személynek, közösségnek vagy egy szervezetnek is adományozhatja.

A nevek idén is tíz kategóriában várjuk majd. Ne feledjék, a tavaly újragondoltuk a városi díjak kategóriáit, ami több szempont is indokolt.

A „Budakalász Város Díszpolgára” cím városunk legrangosabb elismerése maradt. A korábban önállóan adományozható „Budakalász Sportjáért Díj” és a „Budakalász Kultúrájáért Díj” beépültek a „Budakalászi Emlékérem” elismerésbe, átadásukra minden évben október 23-án kerül sor.

A „Budakalász Kiváló Pedagógusa” jelölési kerete kiegészült a bölcsődei gondozásban szerepet vállaló kisgyermeknevelőkkel és bölcsődei dajkákkal, illetve megmaradt a közoktatásban nyújtott kiemelkedő és elhivatott munkavégzést elismerő, az egykori legendás kalászi pedagógusról elnevezett „dr. Milosevits Péterné Budakalász Közoktatásáért Díj”. Mindkét elismerést a városi pedagógus napon kapják meg az arra érdemes jelöltek.

A „Köztisztviselői Díj” a Polgármesteri Hivatal által adományozott belső, munkatársi elismerésként kerül átadásra a köztisztviselői napon. A „Jó tanuló, jó sportoló” díjak odaítélését a város a budakalászi iskolákhoz delegálta, tehát a döntés a Képviselő-testülettől az iskolaigazgatókhoz és a tanári karokhoz került (a költségeket természetesen továbbra is az Önkormányzat viseli), hiszen ők azok, akik legjobban ismerik a gyermekeket, és akik a leginkább tisztában vannak azzal, milyen szorgalom és kitartás áll egy-egy gyermek teljesítménye mögött. A hagyománynak megfelelően e rangos, diákoknak ítélt elismerést személyesen a polgármester adja át az iskolai évnnyitón.

A „Budakalászi polgárok egészségéért” díj átadására továbbra is július 1-én, a városi Semmelweis-napi rendezvényen kerül

sor, a „Kalászi Pajzs Érdemérem” elismerést pedig április 24-én, Szent György napján vehetik át a díjazottak.

Ha az ön környezetében is él kiváló munkát végző budakalászi orvos, pedagógus, művész, sportoló – és még sorolhatnánk –, jelölje valamely városi díjra, amellyel kifejezhetjük számára közösségünk tiszteletét és nagybecsülését. Az elismerések odaítélésére városunk polgárai közül bárki javaslatot tehet írásban a honlapon közzétett, illetve az Polgármesteri Hivatal ügyfélszolgálatán személyesen is kérhető nyomtatványon. Letölthető adatlap és a különböző díjakhoz tartozó jelölési feltételek, valamint a díjak odaítéléséről szóló rendelet is elérhető városunk honlapján (budakalasz.hu) az Önkormányzat – Városi díjak menüpont alatt.

A kitöltött nyomtatványokat elektronikusan (az info@budakalasz.hu e-mail címre) szerkeszthető formában, valamint szkennelve és aláírva, vagy az eredeti példányt postai úton feladva (Budakalász Város Önkormányzata, 2011 Budakalász, Petőfi tér 1.), vagy akár személyesen leadva kell indoklással, legalább 1000 karakteres méltatással eljuttatni úgy, hogy az indoklás, méltatás a díj átadásakor alkalmas legyen a díjazott érdemeinek ismertetésére.

2021-ben először a „Kalászi Pajzs Érdemérem” elismerésre várjuk a jelöléseket március 15-ig, illetve a pedagógus díjakra, azaz a „Budakalász Kiváló Pedagógusa” és a „dr. Milosevits Péterné Budakalász Közoktatásáért Díj” elismerésekhez várjuk a nevek május 15-ig.

Tiltott adatszerzés, lehallgatás miatt büntetőfeljelentés

A sajtóban novemberben megjelent egyes budakalászi információk az Önkormányzat irodáiban lehallgatott, illetve illegálisan rögzített beszélgetések révén kerültek nyilvánosságra. A tiltott adatszerzés körülményeinek tisztázása érdekében dr. Göbl Richárd polgármester büntetőfeljelentést tett.

Nem tudjuk, hogy mióta és milyen információk begyűjtése volt a lehallgatást megrendelők és kivitelezők célja. A szándékok minden bizonnyal túlmutatnak egy országos pártpolitikáktól távol álló egyesület által vezetett tizenkétezres kisváros általános ügyein, de kapcsolatban kell lennie az új budakalászi városvezetés eddigi és jövőbeni döntéseivel, illetve az azokkal okozott esetleges egyéni vagy gazdasági érdeksérlemekkel. A rendőrségi nyomozás megindult, az eredményekről be fogunk számolni.

ÁLLÁS

Pályázat a Kalászi Idősek Klubja vezető beosztásának ellátására

Zelizi Erika, a Kalászi Idősek Klubja vezetője nyár végén nyugdíjba vonul, ezért a fenntartó Önkormányzat pályázatot írt ki a vezetői pozíció betöltésére. A pályázatokat 2021. március 1-ig lehet benyújtani postai úton vagy személyesen a Polgármesteri Hivatalban.

Szociális és hagyatéki ügyintézőt keres a Hivatal

Budakalász Város Önkormányzata szociális és hagyatéki ügyintézőt keres. A részletes pályázati kiírást a Hivatal bejárata melletti információs táblán vagy online a www.budakalasz.hu/onkormanyzat/palyazatok és a www.budakalasz.hu/allas menüpontban olvashatják.

ÖNKORMÁNYZATI HÍREK

SIKERÜLT MEGÁLLAPODNI A TELEKTULAJDONOSOKKAL, ÚJ NÉGYCSOPORTOS ÓVODA ÉPÜLHET A VASÚT SORON

Ahogy augusztusban már hírt adtunk róla, a városvezetés kezdeményezését felkarolva, Erdő Péter bíboros és az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye Katolikus Iskolai Főhatósága (EKIF) szándéknyilatkozatot tett egy új, katolikus óvoda építésére Budakalászon, a Szent Kereszt Felmagasztalása templom mellett. Az Önkormányzatnak sikerült megállapodni a 2019-ben lebontott Vasút sori óvoda szomszéd telkének tulajdonosaival, így február elején elkezdődhetnek a tárgyalások a négycsoportos óvoda konkrét kivitelezéséről. A budakalászi gyermekek számára felépülő óvodára több mint 600 millió forintos beruházást tervez az EKIF, amely az egyházmegye húsz közoktatási intézményének harminckilenc tagintézményét, óvodákat, általános iskolákat, gimnáziumokat és művészeti iskolákat tart fenn, illetve üzemeltet.

HARMINC ÉV UTÁN TALAJ- ÉS TALAJVÍZSZENNYEZŐDÉS-VIZSGÁLAT INDULT A LENFONÓGYÁR TERÜLETÉN

A Budakalászi Textilművek, Klinger Henrik gyára 1923-ban kezdte meg működését, majd állami tulajdonú vállalként 1991-ig sok budakalászi családnak kínált munkahelyet. A finomméterarutól a ponyváig sokféle terméket állítottak elő lenből és kenderből.

Tavaly elindult városunk környezeti állapotának pontos felmérése. A 2011 Egyesület korábban a Lupa Strand parkolója alatti vízbázis védelme érdekében kezdeményezett (sajnos máig befejezetlen, jelenleg közigazgatási bíróság döntésére váró) hatósági eljárásokat, tavaly a levegőszennyezéssel kapcsolatos vizsgálatok és a felszíni vizek (Omszk-tó, Holló-forrás) vizsgálatai zajlottak, most pedig a hajdani szövőgyár alatti környezetünk állapotfelmérése indult meg.

A terület rendezése régi adóssága a mindenkori városvezetésnek. Az elhanyagolt és egyre romló állagú épületek komoly gondot

jelentenek. Sajnos az állagmegóvárra és az esetleges környezeti károk, a talajt és a felszín alatti vizeket ért szennyeződések feltérképezésére az elmúlt 30 évben nem történt semmilyen érdemi lépés, illetve alapos vizsgálat.

Mivel felmerült a területen a Zeneiskola és a Faluház közösségi tereinek bővítése, mindenképpen szükség volt arra, hogy kiderüljön, milyen környezeti állapotban van az egykori gyárterület. A vizsgálat első szakaszára, a talaj- és vízmintavételre január 13-án került sor. A debreceni Mertcontrol HL-Lab Kft. szakemberei öt helyszínen, 6-8 méter mélyről vettek talaj- és vízmintákat, melyeket akkreditált laboratóriumban vizsgálnak meg.

A LEGRÁSZORULTABBOK KAPJÁK A SZOCIÁLIS CÉLRA RENDELKEZÉSRE ÁLLÓ ÖNKORMÁNYZATI BÉRLAKÁSOKAT

A vonatkozó korábbi rendelet októberi módosítása után az önkormányzati tulajdonú lakások bérbeadásáról már nem személyes indokok alapján, egymaga dönt a polgármester, hanem a Társadalmi Szolidaritás és Humán Ügyek Bizottság tagjai jelölik ki a szociális célra rendelkezésre álló lakások bérlőit. Ugyan a veszélyhelyzetben ideiglenesen a polgármester gyakorolja a testületi hatásköröket, de a decemberben meghirdetett négy szociális lakásról így is testületi javaslat alapján született döntés.

Budakalász Város Önkormányzata 2020. december 3-án jelentette meg lakáspályázatát az üresen álló, műszakilag ellenőrzött és kifestett önkormányzati lakások szociális helyzetet figyelembe vevő bérbeadására. A 2021. január 11-i határidőre 27 érvényes pályázat érkezett, a pályázatok adatait és indoklását a Polgármesteri Hivatal munkatársai egy táblázatban összesítették. Ezt értékelte a Társadalmi Szolidaritás és Humán Ügyek Bizottságából létrejött Lakás Munkacsoport. A döntésnél jelen voltak a Képviselő-testület másik két szakbizottságának elnökei és az Önkormányzat munkatársai is. A beérkezett pályázatok elbírálása után átgondolt, felelős döntések születtek, melyekről az Önkormányzat értesíti a pályázókat és a nyerteseket.

KREATÍV MESEÍRÓ PÁLYÁZAT

A tavalyi év végén, nem titkolatlan hagyományteremtő céllal is meghirdetett meseíró pályázatra várakozáson felül érkeztek be pályaművek. Két kategóriában küldhettek be kicsik és nagyobb budakalászi gyermekek saját meséket. A közel félszáz alkotást öttagú zsűri értékelt. A zsűri tagjai Fucskó Miklós író, újságíró, lap- és könyvszerkesztő, F. Saági Anóka lektor és kiadványszerkesztő, Benkó Attila, a Kós Károly Művelődési Ház és Könyvtár vezetője, Czinke Zsuzsanna, a 4. sz. egyéni választókerület képviselője, valamint Balogh Csaba, a 8. sz. egyéni választókerület képviselője és a Társadalmi Szolidaritás és Humán Ügyek Bizottságának elnöke voltak.

„A beérkezett pályaművek között megdöbbentő és már-már csupasz ábrázolásait is találhatjuk napjainknak. Olvashattunk kedves történetet a Mikulásról és testvéréről, a történet filmsztori, megragadta kis rajongóját. Egy másik pályaműben Andersen-motívumok tűntek fel: örülni kell a mesének, láthatóan termékeny talajra hullottak a magvak. Van, amely megragadott tömörségével, ugyanakkor mélyre hasító filozofikusságával” – mondta még korábban Balogh Csaba.

A járványhelyzet miatt a tényleges eredményhirdetésre és a személyes díjátadóra a tavalyi év végén már nem nyílt mód, így a győztes pályaművek alkotóinak január 25-én, a Polgármesteri Hivatalban gratuláltak a zsűritagok. Mindkét kategória első három helyezettje elismerő oklevelet és könyvutalványt vehetett át dr. Göbl Richárdtól.

A polgármester a gyerekeknek elmondta, nagy öröm, és mindegyikre bizakodásra ad okot az, hogy ennyien küldtek saját történetet, mesét a meghirdetett pályázatra, hiszen ameddig írunk, történetet mesélünk és olvasunk, és ameddig van tere a végtelen fantáziának, addig valóban csatlakozunk az élethez ebben a folyamatosan digitalizálódó világban, amelyben sok gyerek figyelmét egyre inkább a technika köti már csak le.

Dr. Göbl Richárd külön köszöntötte Nógrádi Anikót (Kalász Suli) is, aki pedagógusként számos budakalászi gyerek munkáját motíválta és segítette a pályázat kapcsán.

„Meghatározó tanítóink, tanáraink sokszor jóval többet tesznek értünk, mint amennyit gyermekként esetleg érzékelünk vagy megértünk, ám életünkre gyakorolt hatásuk éppen ennyiszor felbecsülhetetlen” – tette hozzá a polgármester.

A győztes mesék honlapunkon elolvashatóak (Karácsonyi mesék Budakalászcól). Szívből gratulálunk még egyszer mindenkinek, kicsiknek, nagyoknak, szülőknek egyaránt!

ANYAKÖNYV

Szeretettel köszöntjük
Budakalász legifjabb lakóit!

Bánhalmi Linda
Drippy Boróka
Gombos Patrik
Hüvelyes Marcel Mika
Kerényi Emma
Lakatos Márton Álmos
Orbán Emma Róza
Rusz Alina
Székely Nándor
Szolnoki Boróka
Váradi Levente
Víg Róza Anna

A győztesek:

I. KATEGÓRIA

1. Szabó Zsófia (Szentistvántelepi Általános Iskola 4. b. osztály) – Egy hópehely üzenete (jelige: Hópehely)
2. Papp Hunor (Keilberthschule 3. b. osztály) – A koronás Mikulás (jelige: Koronásmikulás)
3. Tomka Blanka Angelika (Kalász Suli 4. a. osztály) – Veszeélyben a karácsony (jelige: Angelika)

II. KATEGÓRIA

1. Göblyös Boróka (Deutsche Schule Budapest 8. osztály) – A karácsonyi film (jelige Bodzafa)
2. Horváth Lotti (Aquincum Angol-Magyar Két Tanítási Nyelvű Ált. Iskola 5. d. osztály) – Mentsük meg a Mikulást! (jelige: Málna)
3. Kóder Anna (Dunakanyar Magániskola 7. osztály) – A kis fenyőfa (jelige: Mikulásvirág)

HE

Művészeti ösztöndíj

A koronavírus-járvány miatt sorra zártak be a színházak, koncerttermek és múzeumok, a fesztiválok és kulturális események elmaradtak. Ennek következtében számos önfoglalkoztatású művész egyik pillanatról a másikra kritikus élethelyzetbe került. A Budakalászcól Közalapítvány 2020 szeptemberében pályázati kiírást tett közzé, hogy ösztöndíjjal támogassa az életvitelszerűen Budakalászcól élő művészeket. A pályázatra közép- vagy felsőfokú művészetoktatási intézményben aktív nappali tagozatos hallgatók vagy pályájukon aktív művészek jelentkezhetnek, akik a zene, a tánc- és mozgásművészet, a színház- és filmművészet, a képzőművészet, az iparművészet vagy az irodalom területén fejtik ki alkotótevékenységüket.

A Közalapítvány Kuratóriuma 2020. novemberi ülésén megvizsgálta a beérkezett öt pályázati anyagot, és megállapította, hogy három pályázat felel meg a pályázati kiírás feltételeinek. A pályázók összesen 400 000 forintos támogatást kaptak, amit a hallgatói jogviszonnyal rendelkező pályázók tanulmányukkal kapcsolatos, az aktív művészek szakmai munkásságukkal összefüggő tevékenységekre fordíthatnak. A támogatásban részesültek vállalták, hogy 2022. december 31-ig közreműködnek a Közalapítvány vagy Budakalász Város Önkormányzata által megrendezett vagy általa támogatott eseményen.

ZÖLD HÍREK

Mi történt a Duna-parton az év végén?

A Natura 2000-es védett területen az Önkormányzat városrendészete a 2011. Egyesület és a Civil Kalásztársaság bejelentése alapján december 9-én és 11-én helyszíni szemlét tartott. A Duna árterében két helyszínen is tapasztaltak beavatkozást. Megállapították, hogy december elején a Közép-Duna-Völgyi Vízügyi Igazgatóság vagyongazdálkodójának hozzájárulása alapján kezdődhetek munkálatok, de ez nem hatalmazta fel a kivitelezőt fák kivágására, csonkítására, illetve a Natura 2000 területen végzett engedély nélküli egyéb beruházásokra.

Mivel a terület Natura 2000 oltalom alatt áll, Budakalász megkezdte a terület kezelőjét, és a Pest Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Bányafelügyeleti Főosztályát, mint illetékes zöldhatóságot kérte fel az eset mielőbbi kivizsgálására.

A hatóság által megküldött határozat szerint a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság a Natura 2000 területen engedély nélküli tereprendezés, fakivágásról szóló közérdekű bejelentés kapcsán azt mondta ki, hogy „Igazgatóságunk a kikötők, stégek és sólyapályák tekintetében az egyedi létesítmények helyett inkább a közösségi létesítményeket tartja elfogadhatónak, amely több használó igényét egy ponton elégíti ki, érintetlenül hagyva a természetesebb jellegű parti zónákat. A közösségi létesítményekkel megmenthető a Duna

ártéri erdősávja, a Dunakanyar jellegzetes tájképe.” A határozatban olvasható még, hogy „Az Igazgatóság többször megtekintette a helyszínt és azt a tájékoztatást adta, hogy a területen kb. 500 négyzetméteren folyt munkavégzés, a Duna-parti sódert és talajt munkagépekkel átmozgatták, elegyengették. Fakivágásra utaló nyom – néhány letört ág kivételével – nem volt tapasztalható.” A zöldhatóság értesítette az Önkormányzatot, hogy az ügyet áttette a Vízügyi Hatósághoz, mivel megítélése szerint az nem tartozik a Természetvédelmi Hatóság hatáskörébe.

A Duna árterében végzett fakivágással kapcsolatos közérdekű bejelentés nyomán keletkezett határozatban a Közép-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság azt mondja, hogy „Az ingatlan beavatkozással érintett része bérbeadásra került. A bérlő a bérlemény használatának biztosítása érdekében végzett növénykezelési beavatkozást. A beavatkozást megelőzően engedélyüknek megfelelően, a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság természetvédelmi őrével egyeztetés történt. Fakivágás 1 faegyed esetében történt, a többi faegyed nem érte el a fa méretet.” A határozat kimondja, hogy „az érintett Duna-parti terület a Duna és ártere nevű kiemelt jelentőségű különleges természet-megőrzési terület (Natura 2000) részét képezi”, ugyanakkor engedélyhez kötött tevékenység engedély nélküli megvalósulásáról vagy Natura 2000 terület végleges megváltoztatásáról, károsításáról nem tesz megállapítást.

Az Önkormányzat úgy döntött, hogy szakértőt kér fel a fentiek tisztázására.

Érkeznek a szelektív hulladékgyűjtők

Régi igény a budakalászi lakosok részéről a szelektív hulladékgyűjtés és -szállítás kulturált és környezettudatos megoldása. A korábbi gyakorlat szerint a háztartásokban összegyűlt szelektív hulladékot vagy a Hulladékudvarban lehetett leadni, vagy műanyag zsákban lehetett kitenni a megjelölt a szállítási napokon, ami sok helyen okozott problémát és nehézséget a lakóknak.

A városi hulladékgazdálkodás ellátására kiírt közbeszerzési eljárásban éppen ezért kiemelt szempont volt az, hogy a szerződés részeként a nyertes cég az országos rezsicsökkentési programban foglaltak szerint érvényben lévő szolgáltatói árstop mellett is biztosítson az alapszolgáltatás mellett a lakosság számára 120 literes szelektív hulladékgyűjtő-edényeket.

Jó hír Budakalásznak, hogy a vállalásnak megfelelően az NHSZ Vértés Vidéke Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. megkezdte a szelektív hulladékgyűjtő-edények kiszállítását a budakalászi telepへ. Az új gyűjtőedények a következő hetekben folyamatosan

megérkeznek a Hulladékudvarba, a lakosság felé történő átadásukról pedig folynak az egyeztetések a szolgáltatóval. Az átvétel részleteiről hamarosan tájékoztatunk. A szelektív hulladékgyűjtés szállítási napjai és gyakorisága nem változik, de a jövőben így is környezet-tudatosabban és jóval egyszerűbben gyűjthetjük majd a háztartási szelektív hulladékot. A Hulladékudvar továbbra is befogadja majd a megfelelően gyűjtött szelektív hulladékot, és a korábban megszokott módon is kitehetjük majd átlátszó műanyagzsákban azt, ami nem fért bele a hulladékgyűjtő edénybe.

Idén megérkeznek a komposztládák is

Korábban szó volt a lakossági komposztládákról és barna zöldhulladék-gyűjtő edényekről. A projektet Budakalász Város Önkormányzata és az NFP Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft. (továbbiakban: NFP Nonprofit Kft.) konzorciuma valósítja meg. A megítélt vissza nem térítendő támogatás összege 169 936 000 Ft. A projekt összesen 212 420 000 Ft-ból

valósul meg, melynek 80%-a uniós támogatás, 20%-a pedig állami önerő támogatás.

A komposztládák és a zöldhulladék-gyűjtő edények beszerzésére irányuló közbeszerzési eljárást az NFP Nonprofit Kft. koordinálja. Tájékoztatásuk szerint a közbeszerzési eljárás jelenleg az értékelés szakaszában van. A hulladékgyűjtő edények várható szállítási idejéről a szerződéskötést követően tudunk pontos tájékoztatást adni.

LAKOSSÁGI KONZULTÁCIÓ INDUL A PATAKPART ÁLTALÁNOS ISKOLÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖZLEKÉSFELJESZTÉSRŐL

ISKOLAÜGYEK

A Klisovác utcában 2019 márciusa óta új 16 tantermes iskola épül. Az építkezés előzménye, hogy a Budakalász határában félbehagyott M0 környezeti kárainak kompenzálására 2008 óta járó évi 250 millió forint értékű állami kötelezettségvállalásért cserébe Budakalász 2016 őszén egy peren kívüli megállapodás keretében vállalta, hogy az államtól kapott pénzből – egyébként állami feladatot teljesítve – iskolát épít. Az évi 250 milliós közútfejlesztési állami kötelezettségvállalás az M0 következő szakaszának, illetve az északi elkerülő átadásáig járt volna. A szükséges közlekedésfejlesztésről lakossági fórumon szerettünk volna beszámolni és összegyűjteni a lakossági javaslatokat, de ezt a járványhelyzet miatt elrendelt központi rendelkezések egyelőre nem teszik lehetővé. A tájékoztatást azonban fontosnak tartjuk, és a tervezésben helye van a lakossági észrevételeknek, javaslatoknak is.

A szükséges közlekedésfejlesztésről lakossági fórumon szerettünk volna beszámolni és összegyűjteni a lakossági javaslatokat, de ezt a járványhelyzet miatt elrendelt központi rendelkezések egyelőre nem teszik lehetővé. A tájékoztatást azonban fontosnak tartjuk, és a tervezésben helye van a lakossági észrevételeknek, javaslatoknak is.

Az előzmények

A Swietelsky Építő Kft.-vel 2019 márciusában aláírt kivitelezői szerződés 3,5 milliárd forintról szól, ami azonban **nem tartalmazza az iskola megközelíthetőségéhez nélkülözhetetlen úthálózat-fejlesztést**, ahogyan az iskola berendezését sem.

Maga az építkezés 2019 tavaszán indult, az épületet pedig 2020 májusában kellett volna átadni. Nyolc hónapnyi munkavégzés után 9 hónapos határidő-hosszabbítást kért a kivitelező, így tavaly a szerződést és az épület műszaki tartalmát úgy kellett módosítani, hogy az épület megfeleljen a 2021-től érvényes szigorúbb energetikai szabványoknak.

A 3,5 milliárdos kivitelezői szerződés teljesítéséhez még hiányozó 1,5 milliárd forintról szóló második támogatási megállapodás immár az új városvezetés gondja volt, ennek aláírására 2019 decemberében került sor, de a két támogatási összeg együtt sem adja ki a kivitelezői megállapodás 100 százalékos pénzügyi fedezetét. Az épület az Önkormányzat által felajánlott ingatlanon épül, de az elődök által kötött megállapodásban az is szerepel, hogy a kiviteli költségek 5 százalékának megfelelő tartalékkeretet is Budakalász állja. A kormányzati támogatáson felül Budakalász saját büdzséjéből eddig 232 millió forintot költött az új iskola felépítésre.

Hol tartanak a munkálatok?

A Patakpart Általános Iskola építése jelenleg az új megállapodásban szereplő ütemterv szerint szépen halad, az épület készültségi szintje 90 százalék körül jár. A járványhelyzet ellenére a kivitelező tartja a módosított szerződésben megállapított határidőt, így rövidesen megkezdődhet a műszaki átadás-átvételi folyamat, szeptemberben pedig – felmenő rendszerben, azaz nem azonnal 16 osztállyal – megkezdődhet az oktatás a Patakpart Iskolában.

A megközelíthetőség javítása, az úthálózat fejlesztése nélkülözhetetlen, de ehhez nagyon sok pénzre van szükség.

Az új iskola helyszínének kiválasztását a kezdetektől élénk vita kísérte, a környező úthálózat ugyanis alkalmatlan a várható forgalomnövekedés kiszolgálására. A Kőbányai út és Klisovác utca, valamint csatlakozó utcák jelenlegi kialakítása, minősége, hálózati elhelyezkedése nem alkalmas nagyobb forgalom akadálytalan elvezetésére. A szükséges fejlesztések a város pénzügyi lehetőségeit messze túllépik: a tervezői becslés szerint a kivitelezési költségek meghaladják az 1,2 milliárd forintot. A szükséges források megszerzéséért mindent megteszünk.

Hol és milyen konkrét fejlesztéseket tartunk fontosnak?

Az engedélyköteles létesítmények elkészült tervei külön eljárásban, de egyidőben kerülnek, illetve kerültek benyújtásra az illetékes hatósághoz. Az iskolához tartozó és ahhoz érdemben kapcsolódó, megközelítést segítő elemek az alábbiak:

- Az iskola parkolója és az odavezető járda
- Kőbányai út – Klisovác utca gyalogos összekötése
- Árok utcai gyalogos tengely
- Patakpart utca
- Kőbányai út
- Klisovác utca
- Híd az Egészségháznál
- Forgalomtechnika

A pontos részletekről önálló tájékoztató kiadvány készül, és a város honlapján is elérhetővé teszünk minden információt az éppen aktuális helyzetről.

A járványhelyzet miatt sajnos nem tudunk lakossági fórumot tartani, de a lakossági javaslatokat mindenképpen szeretnénk megismerni és figyelembe venni a városvezetés. Várjuk az érdeklődők kérdéseit, javaslatait a beszeljukmeg@budakalasz.hu címre, amelyekre mindenképpen válaszolni fogunk!

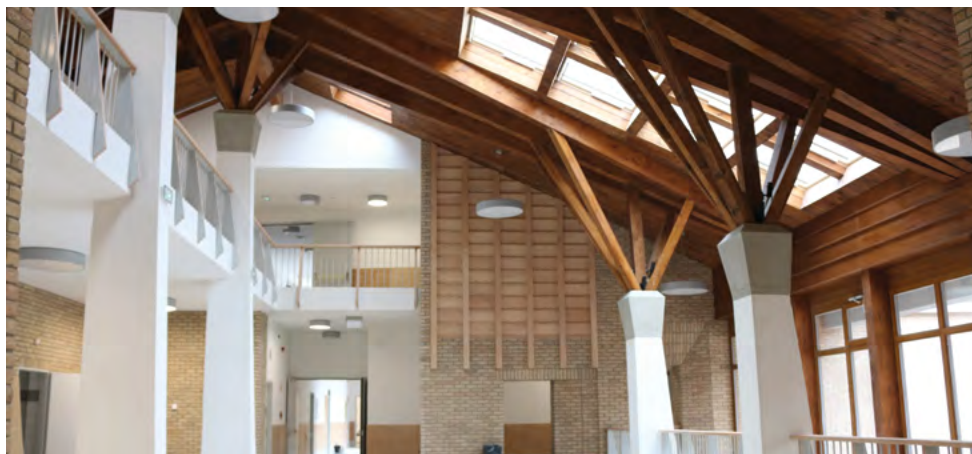
INTERJÚ

SZEPTEMBERTŐL FÉL HÁZZAL INDUL A TANÉV A PATAKPART ÁLTALÁNOS ISKOLÁBAN

Régóta okoz gondot Budakalászon a meglévő két általános iskola túlterheltsége. Az új iskola építésének körülményeiről sok szó esett már, a finishez közeledve azonban érdemes azt is górcső alá venni, mit is jelent majd a Patakpart Általános Iskola Budakalásznak, amely elkészülte után állami fenntartásba kerül, így a másik két intézményünkhöz hasonlóan a 2021/22-es tanévtől a Váci Tankerületi Központ fenntartásában fog működni. Arról, hogy hol tartanak pontosan a munkálatok, alakul-e már a tantestület, hány induló évfolyamra számíthatunk milyen létszámú osztályokkal, Kovács Kristóf Áront kérdeztük a helyszínen.

– Szándékosan nem igazgatóként kérdezem, mert hogy nem jövődöbéli intézményvezetői minőségben van most jelen.

Ez egy érdekes dolog. Valóban nem vagyok a leendő Patakpart Általános Iskola igazgatója, ahogyan azt sokan gondolják. De az igaz, hogy az itt épülő iskola kapcsán a tervek ismertetése óta többször hívtak tapasztalat- vagy véleménycserére, egyeztetésre a városve-

zetés vagy a tankerület részéről, én pedig szívesen vettem ebben részt, hiszen az új iskola építése egy izgalmas szakmai feladat. Az építési előzmények már ismertek, azonban egy új iskola elindításához nem csak épületre van szükség. Nyilván ameddig nem áll rendelkezésre egy minden tekintetben 21. századi műszaki előírásnak és kívánalomnak megfelelő iskola, hogy benne megfelelő oktatási-nevelési környezet kialakítására legyen lehetőség, addig nem lehet a következő lépcsőfokra sem lépni. Tavaly augusztus 15-én lejárt a 2. vezetői ciklusom, így igent mondtam a Váci Tankerület kérésére, és elvállaltam az új iskola indításának előkészítését. Így Szentistvántelegen igazgatóként leköszöntem, és átadtam a stafé-

PATAKPART ÁLTALÁNOS ISKOLA

tát Németh Ritának. Jelenleg a Váci Tankerületi Központ fejlesztési munkatársaként látom el a Patakpart Iskolához kapcsolódó ügyek vitelét: a majdani üzemeltetői érdekek, a pedagógiai szempontok képviselését, a kapcsolattartást és együttműködést az Önkormányzattal, a szülőkkel és az érdeklődő álláskeresőkkal.

– Ez elég izgalmasan hangzik, adja magát a kérdés, hogyan és mikor lesz akkor a Patakpart Általános Iskola igazgatója, amire itt Budakalászon mindenki számít, sőt valójában már most is kész tényként kezel?

Természetesen pályázatás útján töltik majd be a pozíciót, hiszen ez a módja egy intézményvezető kinevezésének. Mivel a javaslattevői szerepet betöltő tankerület kért fel a feladatra, nagyon bízom benne, hogy elnyerem a döntéshozók bizalmát. Budakalászon szerencsések vagyunk, mert mindkét meglévő iskola tantestülete remek, és vezetőikkel is kiváló szakmai és emberi kapcsolat biztosítja a jövőbeni zökkenőmentes együtt- és egymás mellett működést.

– Ráadásul remek beágyazottsággal és helyismerettel is rendelkezik, hiszen 10 évig állt a telepi iskola élén, az pedig sok idő. Nehéz lehetett elbúcsúzni, még ha nem is készül messzire.

Nagyon nehéz volt, van is bennem hiányérzet a búcsút illetően. Nem sikerült úgy elköszönni, ahogyan azt a gyerekek és a szülők megérdemelték volna. A pandémia miatti távoktatás, a személyes találkozások, igazi lélektől-lélekig beszélgetések hiánya, a felszabadultság helyére tolokodó aggodalom gyakorlatilag ellehetetlenítette, hogy a napról napra történő helyzet- és probléma

megoldásokon kívül másra is jusson elegendő figyelem és energia. Erre értelemszerűen az előző tanév végén, vagy az új elején lett volna lehetőség. Tanévzáró ünnepélyt nem tarthattunk, és az is csoda volt, hogy egyáltalán el tudtuk búcsúztatni a nyolcadikosokat. De az a búcsú a gyerekek búcsúja volt, az róluk szólt, és nagyon megérdemelték, hogy az a pillanat csak az övék legyen. Tanévnyitó ünnepély pedig csak az elsősöknek volt, ott megint nem volt helye annak, hogy én búcsúzzak. Akitől tudtam, elkészöntem. A kollégáktól talán méltón sikerült, ők augusztus végén bizony meg is ríkattak. De a diákoktól, szülőktől csak részben sikerült, még ennyi idő elteltével is van, hogy az utcán egy-egy szülővel összefutva próbálok elvarrni ezt a szálát.

– Ha megtörténik a műszaki átadás-átvétel, mi a következő lépés? Sokan aggódnak, hogy a Tankerületi Központ honlapján Budakalásznál még mindig csak két iskola és körzethatárai szerepelnek a 2021/22-es tanévre.

Aggodalomra nincs ok. Az ütemterv szerint az iskola műszaki átadás-átvétele most februárban elindul, a kivitelező és az Önkormányzat által megbízott műszaki ellenőr egybehangzó állítása szerint a határidő tartható. A bútorozására is megvannak a forgatókönyvek. Kijelenthető, hogy bizonyosan el fog indulni az oktatás szeptemberben a Patakpart Általános Iskola falai között. Az, hogy még nincs OM-azonosítója az intézménynek egy egészen faramuci szabályozási helyzetre vezethető vissza. A bejegyzéshez pedagógiai programra van szükség, amelyet mindig adott tantestület készít el és hagy jóvá, majd nyújt be elfogadásra a fenntartó felé az intézmény vezetője. Tantestületet toborozni viszont iskola nélkül – nos, hogy úgy mondjam, bonyolult. Mint ahogyan intézményvezető sincs intézmény nélkül. Ezzel együtt van megoldás. Kérünk még egy kis türelmet és bizalmat, időben elérhetővé teszünk minden információt.

– Tehát szeptemberre meglesz minden: épület, OM-azonosító, honlap, pedagógiai program, tanári kar, és ami a legfontosabb: élet, gyerekszívaj a falak között az induló osztályok révén.

A tervezés részeként felmértük, hogy az egyes évfolyamokon hány tanulót szeretnének szülei az új iskolába íratni, amit több, jelenleg még bizonytalan tényező is meghatároz, például a tanítók, osztályfőnökök személye, a leendő osztálytársak létszáma stb. Jelenleg az látszik, hogy fél házzal fog elindulni az oktatás. Két első és két második osztály biztosan indul. Második azért, mert ők már a 2019/2020-as tanévet is jövőbeli patakparti osztályként kezdték a Kalász Suliban és a Telepi Iskolában, az első pedig azért, mert így mindhárom budakalászi iskolában 2-2-2 osztály kezd, ami jóval kiegyensúlyozottabb helyzetet eredményez majd, mint ami a korábbi éveket jellemezte a létszámok miatt. A körzethatárokról már egyeztetett a város és a fenntartó, de azokat közzétenni csak az előírt ütemezés szerint lehet majd. A felsőbb évfolyamok létszáma egyelőre bizonytalan, de a szülői igények, visszajelzések alapján úgy látjuk, hogy a 3., 4., 5., 6., és 7. évfolyamokon is indíthatunk osztályt. Természetesen vannak még nyitott kérdések, de mindenki időben tájékozódhat majd. A pedagógiai programmal kapcsolatban azt tervezzük, hogy egy általános helyi tantervvel indulunk, amit majd a felálló, iskolaalapító nevelőtestület fog tovább formálni. Ami pedig az irányt meg fogja határozni, az az épület adottságaiból sejthető: rendelkezik természettudományi laborral, két informatika teremmel és egy hatalmas sportcsarnokkal is. Az sem mellékes, hogy a Patakpart Általános Iskola lesz Budakalászon az első olyan közintézmény – sőt talán az első középület is –, amely teljesen akadálymentes. Erre térjünk vissza, ha elindult az oktatás.

HE

ISKOLAÜGYEK

„A LEGNAGYOBB ÁLMUNK EGY ÚJ TORNATEREM”

Izgalmasan alakul a 2020/2021-es tanév minden közintézmény számára, nincs ez máshogyan a Kalász Suliban sem. Budakalász e patinás intézménye lassan 120 éves múltra tekint vissza, s míg a pedagógiai alapelvek tekintetében és az iskola falai között zajló oktató-nevelő munkát illetően mindig is a gyerekek álltak a fókuszában, az épületegyüttes sok változáson ment keresztül, ráadásul további tervek is vannak a tarsolyban. Végh Attilát, az iskola igazgatóját irodájában kerestük fel, és faggattuk a félévhez közeledve arról, mi történt az elmúlt időszakban a Kalász Suli falai között és azokon kívül.

– Kezdjük rögtön azzal, hogy a falakon kívül. Tavaly ősszel komoly összefogás eredményeként megújult az iskola udvara.

Tavaly novemberben a gyerekek és szülők nagy örömeire új díszburkolatot kapott az iskola udvara, és átadásra került egy multifunkciós sportpálya is. Régi restancia volt ez. Kellett érte küzdeni, de végül sikerült megvalósítani. Az udvaron több száz négyzetméteren lett tisztább, rendezettebb a környezet, a rekortánnal borított pályához pedig palánkrendszer tartozik, így szabadtéri kézi- és kosárlabdázásra is kitűnően alkalmas. Ültettünk az udvarra 5 darab fát is. A 14x26 méteres multifunkciós sportpálya létesítésére még 2020 júniusában nyújtott be pályázatot Budakalász Város Önkormányzata a BMSE közreműködésével a Magyar Labdarúgó Szövetség (MLSZ) Pályaépítő programjának keretén belül.

– A sikeres pályázat egyik feltétele az volt, hogy a pályázó biztosítsa a TAO-forrást felajánló cégek közvetítésével. Az, hogy ez sikerült, az ön érdeme.

Az Önkormányzat a bruttó beruházási költség 30 százalékát biztosította önerőként, a Váci Tankerületi Központ pedig a pálya építésének megkezdése előtt finanszírozta a terület előkészítési munkálatait. A TAO-források nélkül nem sikerült volna, de rengeteget köszönhetünk az iskolai alapítványnak is.

– A Kalász Suli nem titkolt célkitűzése, hogy a nemzeti és nemzetiségi (heti 6 órában választható már az első osztálytól nemzetiségi nyelvként a német) kulturális értékek mellett kiemelt figyelmet fordítson a testmozgásra is. Vannak további fejlesztési tervek is?

De mennyire! Nagyon szeretnénk a későbbiekben egy rendes tornatermet is. Jelenleg méretét tekintve ugyanis tornaszobánk van. Ez azt jelenti, hogy ez a helyiség kisebb és alacsonyabb is (10x20 méteres), mint amit már tornateremnek nevezhetnénk. (Nagyon hangulatos egyébként, régen kultúrház volt.) Ez önmagában nem baj, ilyenre is szükség van, de még jobb lenne, ha egy szabványos méretű tornaterem is rendelkezésre állna. Ennek távlati megvalósítását még ki kell találni. A tankerület partner ebben és el-

méletben támogatja az elképzelést, ahogyan Budakalász Város Önkormányzata is, egy ilyen beruházás azonban nagyon sokba kerül. Nyilvánvaló, hogy ha meg akarjuk valósítani, ahhoz is pályázati forrásra lesz szükség. A Magyar Falu Program keretében tavaly például írtak ki pályázatot iskolai tornaterem és tornaszoba fejlesztésére, csak hogy azon Budakalász városi státusza miatt nem indulhattunk. Folyamatosan figyeljük a lehetőségeket, hiszen „csak” a forrás hiányzik, a szándékot minden fontos szereplő támogatja, sőt hely is lenne hozzá. Az új iskolaépület előtt a Budai út felé kényelmesen elférne egy 18x30 méteres, B típusú tornacsarnok, ami szakmai szempontból a Kalász Suli számára optimális megoldást jelentene. A tornaszoba funkcionálhatna küzdősport- és táncteremként, mellette pedig lenne egy „labdás” termünk, ahol horizontálisan és vertikálisan is van elég tér a különböző, például labdát igénylő mozgásformákhoz.

– A meglévő két budakalászi iskolának, a Kalász Sulinak és a Szentistvántelevi Általános Iskolának régóta okoz nehézséget az egyre növekvő gyereklétszám és az ebből fakadó zsúfoltság kezelése, enyhítése. Önök mennyire várják a Pataktéri Általános Iskola megnyitását?

Nyilván várjuk, több okból is. Egyrészt van egy egyszerű matematikai oka. Jelenleg közel 500 gyerek jár hozzánk.

Ebből az ideai tanévben elballag három nyolcadikos osztályunk, a 2021/2022-es tanévre pedig felveszünk két elsős osztályt. Egy tanterem így már biztosan felszabadul. És van egy 2. c. osztályunk is, amelyik megy át a pataktéri intézménybe, ők eleve így kezdték a 2019/2020-as tanévet. Tehát egy másik terem is felszabadul. Két épített konténer van az iskolában, ahol most osztálytermi tanítás zajlik, ezek esetében máris nyílik egy kis mozgástér. Felmenő rendszerben pedig 2-3 év alatt nyerhetünk annyi helyet – hiszen a jövő évtől kezdve már mindig csak két párhuzamos első osztályt kell majd indítani –, hogy kialakíthatóak legyenek az önálló szaktantermek, amelyek szakmailag is nagyon fontosak. Pedagógusként nagyon sokszor látom, hogy a manualitás mennyire visszaszorulóban van a gyerekek életében, pedig számtalan készség függ tőle. Sokszor a gyakorlati lehetőségek hiánya az, ami miatt nem fejlődnek ebben. Ám ha van egy jól felszerelt műhely, technikaterem, kézműves lehetőségek, az nagyon sokat számít. De nem csak a tantermek vonatkozásában nyílnak új lehetőségek a zsúfoltság csökkenésével. Régi vágy, hogy az alsóban, illetve a felsőben tanító kollégák közös tanáríban kaphassanak helyet egy központibb helyén az épületegyüttesnek. Másrészt, ha enyhül a zsúfoltság, úgy pedagógusi energiák is felszabadulhatnak, az újonnan induló két első osztályunk koncepciója máris jó példa

erre. Sőt, még talán a reggeli-délutáni iskola körüli forgalomra is jótékony hatással lesz a kisebb tanulólétszám.

– A közlekedés az iskola környezetében mind a reggeli, mind a délutáni időszakban nehézkes most, sok szülő bosszankodik miatta, gyalogosként és a volán mögül is.

A helyzetre az Önkormányzattal együtt közösen már keressük a megoldást. Több forgatókönyv is létezik, de mindegyik elképzelést alaposan meg kell vizsgálni, hiszen itt a legkisebbek biztonsága az elsődleges szempont. A világban sok helyen divatos a kiss & drive megoldás a közintézmények előtt, de az az igény is érthető, ha valaki hosszabban szeretne elbúcsúzni. Olyan megoldást kell találni, akár az úthálózat csekély mértékű átalakítása révén, hogy az mindenki számára működőképes legyen, de legelőször is a gyerekek védelmét szolgálja. Első lépésként kérni fogjuk az Önkormányzattól, hogy a reggeli sűrűbb időszakban némi forgalomirányítással legyen segítségére az érkezőknek egy rendész, a szülőktől pedig azt kérjük, ha autóval hozzák a gyerekeket, igyekezzenek a legfrekvenciáltabb időpont, 7:40 – 7:45 előtt megérkezni, hogy elkerülhessük a torlódást, és készüljenek fel a búcsúra már az érkezés előtti percekben. Amint lesz konkrét elképzelés, természetesen tájékoztatni fogjuk a szülőket.

INTÉZMÉNYI HÍREK

Budakalászi Bölcsőde

Már mi is nagyon várjuk a korlátozások végét, ám ameddig még érvényben vannak, addig is minden tőlünk telhetőt megteszünk azért, hogy eredményesen vegyük fel a harcot a koronavírussal és minden más kórokozóval szemben, ehhez kérjük továbbra is támogató együttműködésüket.

A januári állapotok szerint a bölcsődét továbbra is csak és kizárólag egészséges, tüneteket nem mutató gyermek látogathatja. Természetesen a szájmaszk viselése és a kézfertőtlenítő használata továbbra is szükséges minden látogató számára. A bölcsődébe a szülők az előtérig kísérhetik be a gyermekeket, ahol egyszerre egy család tartózkodhat.

A szülőktől változatlanul azt kérjük, próbáljanak 7:45 előtt megérkezni az intézménybe, esetleg egymással is egyeztetve jöjjenek a gyerekekkel, illetve a gyerekekért, hogy elkerülhessük a zsúfoltságot.

A gyermeket innen már a bölcsőde munkatársa kíséri vagy viszi a csoportba, és délután is ő segít a kiadásnál. A szülőkkel a közvetlen kontaktus idejét igyekszünk minimalizálni. Minden fontos információ megosztására lehetőség van az egymással egyeztetett infokommunikációs eszközön.

Minden hiányzást követően, minden esetben szükséges a szülő írásbeli nyilatkozata a gyermek egészségi állapotáról, amelyet a távolmaradást követő első bölcsődei ellátási napon szükséges a kisgyermeknevelő részére átadni.

Telepi Óvoda

Fejlesztés a Telepi Óvodában járványhelyzet idején

Sokakban felmerülhet a kérdés, hogy a kialakult járványhelyzet miként befolyásolja az óvodáskorú gyermekek fejlődését, különös tekintettel az iskolába készülőkre.

Óvodánkban elérhető a logopédiai és a gyógypedagógiai fejlesztés, az ellátásba előzetes felmérések alapján kerülnek be a gyerekek. A speciális terápiát nem igénylő gyermekek fejlesztése is folyamatosan zajlik az óvodai csoportokban. Az óvodapedagógusok nagy hangsúlyt fektetnek a gyermekek fizikális és mentális egészségének, képességeiknek és készségeiknek fejlesztésére mindennap az óvodában. A tevékenységek tervezése tudatos, összehangolt és a gyermekek életkorának megfelelően kiválasztott feladatokkal zajlik.

A logopédiai és gyógypedagógiai terápiában részt vevő gyermekek ellátása egyéni és kiscsoportos formában történik. A fejlesztések jól felszerelt terápiás szobákban zajlanak, amelyek kiváló lehetőséget biztosítanak számunkra ahhoz (terápiás

Betegség esetén kérjük, hogy a bölcsőde e-mail címére (info@budakalaszibolcsode.hu) küldjenek értesítést, vagy a 06 70/524-3030-as telefonszámon tájékoztassanak a gyermek hiányzásáról, és ugyanígy a közösség újbóli látogatásáról. Mindezeket a gyermekek étkezésének biztos/tényleges lemondásáról, a kisgyermeknevelők tájékoztatása érdekében kérjük.

A bölcsőde épületeiben továbbra is különös figyelmet fordítunk a higiéniai szabályok betartására, a fokozott fertőtlenítésre. Az otthonról hozott játékok napi fertőtlenítéséről a szülők gondoskodnak.

Mindenkinek jó egészséget kívánunk, és bízunk a szigorú szabályok mihamarabbi feloldásában!

Villám Zsuzsanna
intézményvezető

eszközök, játékok, mesekönyvek, szakkönyvek stb.), hogy a munkánkat minél eredményesebben végezhessek.

Az iskolába készülő gyermekek számára a következő időszak kiemelten fontos. Feladatunk, hogy támogassuk őket az óvodából az iskolába való átlépésben. A zökkenőmentes váltáshoz sokféle képesség életkorának megfelelő szintű fejlettsége szükséges: mozgás, érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás.

Ezeket a képességeket a csoportos és egyéni foglalkozások során is fejlesztjük, de hasznos őket otthon, játékos formában tovább erősíteni. Érdemes sok játéklehetőséget biztosítani a szabadban (labdázás, akadálypálya építése, fogócska), illetve beltéren is (társasjátékok, memóriajátékok, logikai feladatok, puzzle). A gyermekek ebben az életkorban nagyon fogékonyak az új dolgokra, élvezik a közös beszélgetéseket, a mesélést, a kihívást jelentő feladványok megoldását, az együtt töltött időt.

A többirányú fejlesztés jótékony hatása megmutatkozhat a gyermek teljesítményében, mentális egészségében, érzelmszabályozásában és a szociális viselkedésében is, ezáltal az iskolába lépés pozitív élmény lesz, ahol sok új ismeretet szerezhetnek a körülöttük lévő világról.

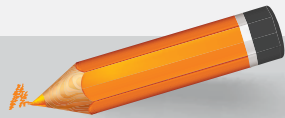
Márkus Mónika
intézményvezető

Szentistvántelepi Általános Iskola

Telepi morzsák

Akármilyen év is állt mögöttünk, a decemberi napokba igyekeztünk apró örömeket csempészni magunknak és másoknak is. Iskolánkkal idén is részt vettünk a városi világító ablakos adventi kalendáriumban, az épület üveges főbejáratát december 8-án a 6. c osztályos diákok alkotásai tették varázslatossá, amivel az idősebb, vírushelyzet miatt elszakadt nagyszülőknek üzenték: „Mama, Papa, szeretünk Titeket!” Sajnos a karácsonyi műsorunk idén elmaradt, de legalább a Mikulás és a krampuszai meglátogatták az osztályokat, hála nyolcadikosainknak! Szintén remek ötlettel álltak elő az 5. b tanulói: dekorációs versenyt szerveztek az osztályoknak: a legszebben kidíszített terem tulajdonosainak maguk biztosították a finom díjakat. Igazi karácsonyi hangulatot varázsolt ez a kedves ötlet az utolsó hetekre!

Nem pihentek színjászóink sem: mivel élő műsorral nem lehetett készülni, 2020 Elhibázott, javított karácsony címmel 20 perces színvonalas kisfilmmel lepték meg a telepi tanulókat karácsonyra.

Kalász suli

„...a gyermekeknek két dolgot kell adnunk: gyökereket és szárnyakat. Gyökereket, amelyek tartást adnak, hogy tudják, hova tartoznak, de ugyanígy szárnyakat is, amelyek az egyiket a kényszereitől és előítéleteitől szabadítják meg, a másiknak lehetőséget adnak új utakat bejárni vagy inkább repülni.” A jól ismert idézet Johann Wolfgang von Goethétől származik. E sorokkal hívjuk és várjuk leendő elsőseinket. Gyökerek és szárnyak – ellentmondásnak tűnhet, mégsem az. Valójában ugyanis ez a legtöbb, amit gyermekeinknek adhatunk. Gyökereket, amelyek jelentik szűkebb és tágabb pátriánkat. Jelentik a szülői házat, amely jó esetben a megértés és feltétel nélküli elfogadás bölcsője, ahová szereteteinkhez mindig hazatérhetünk, ahol hisznek bennünk. De jelentik szülőhelyünket is: falunkat, városunkat és hazánkat. Iskoláinkat, nevelőinket, hiteles példájukkal előttünk járó kedves tanárainkat. Jelentik azt a helyet, ahol felneveljük gyermekeinket, ahová aztán úgy érzik, oda tartoznak. Ahol ismerős arcok, egy sehol

Zeneiskolai hírek

A Zeneiskolában november 11. óta a veszélyhelyzeti rendelkezések megfelelően zajlik a zeneoktatás, vagyis főszabályként a nyolcadik osztályos vagy annál fiatalabbak esetében jelenléti oktatás, a kilencedikes vagy annál idősebbek esetében távoktatás formájában. A tanórán kívüli hagyományos iskolai rendezvényeket sajnos nem lehet megtartani, de mi más eszközökkel próbáljuk helyettesíteni ezeket.

Az Adventi Tanári Hangversenyt a honlapunkon közzétett iskolai YouTube-koncertlistával pótoltuk, melyen szép számmal szerepeltettük ügyes növendékeinket is. A félévzáró tanszaki kon-

Iskolánk idén is nagyarányú gyűjtést rendezett a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Speciális Közoktatási és Módszertani Intézmény kurityáni nevelőotthona, a kazincbarcikai Don Bosco Barcika Tanoda, valamint a „Heteskola” számára, ahogyan azt évek óta teszi. Rengeteg játék, könyv, édesség gyűlt össze, nagy örömet okozva az otthon lakóinak és saját tanulóinknak!

Intézményünkben fontosnak tartjuk a tehetséggondozást: a tanulmányi, sport- és művészeti versenyeken való aktív felkészülés és részvétel mellett komplex tehetségprogram is segíti a gyerekek kibontakozását. Bencze Bianka 7.b-s diákunk MATEHETSZ tutorált. Nagy örömünkre Biát a Nemzeti Tehetség Program közösségi platformon megjelentetett Adventi Tehetség Kalendáriumában láthattuk decemberben! Január első felében egy nagyvonalú felajánlásnak köszönhetően speciális robottal fertőtlenítték iskolánk épületét.

Lenhardtne Kwaysser Fatime tanító

máshol nem tapasztalható atmoszféra veszi körül őket, amire – ha később távol is kerülnek, mindig szeretettel gondolhatnak vissza, és ami idővel megtartó erővé válik életükben. Ám szárnyakra éppen ekkora szükségünk van, hiszen általuk felemelkedhetünk, új felfedezéseket tehetünk, látómezőnknek távlatot nyerhetünk. Szárnyaink a fejlődés, kiteljesedés, személyiségünk szabadságának, kibontakozásának záloga. A 2021/2022-es tanév sok újdonságot tartogat majd mindazoknak, akik a Kalász Suli patinás intézményében kezdik meg általános iskolás tanulmányaikat. A leendő két új első osztály is új küldetéssel vág majd neki az ismeretlennek, hogy tanítóikkal közösen felfedezzék a világ csodáit. „A nevelés egyik közvetítője, segítője a művészeti nevelés és hagyományörzés, a múlt értékeinek megbecsülése” – vallja Nógrádi Anikó, az ősszel induló 1. m osztály várományosa. „A megfelelő mozgásforma megtalálása nagyon fontos, a sport által fejlődik a jellem, az együttműködési készség – ráadásul a közösségépítés egyik fontos alapköve” – állapítja meg Genge Magdolna, aki az 1. s osztályba várja majd az új elsőöket. Izgalmas, ugye? Többet most nem árulunk el, de keressék fel honlapunkat (kalaszsuli.hu), mindenre fény derül!

certek helyett is videókat vagy hangfelvételeket küldtek a növendékek tanáraiknak. Ezeket a produkciókat megosztással megtekinthették az azonos tanárnál tanuló gyermekek, a közös megtekintés után pedig akár élő beszélgetésben is összekapcsolódhattak az interneten. A kisebb gyermekek otthoni felvételeinek elkészítésében a szülők nagyon sokat segítettek.

Jelenleg a farsangi videókoncertünkre készülünk, amelyet február közepén teszünk közzé a honlapunkon. Minden érdeklődőnek szeretettel ajánljuk digitális koncertjeinket (kami.edu.hu)!

Hermeszné Uracs Mónika intézményvezető

EGYHÁZI HÍREK

AZ IDEI SZOKATLAN FARSANG IDEJÉRE

Mint egy ideje oly sok minden, úgy a farsang sem a szokott módon alakul. Megszoktuk a bálokat, a vidám együttléteket, amelyek ezt az időszakot jellemzik és teszik szebbé. E napok elengedhetetlen része kellene, hogy legyen a tánc, a finom ízek, különösen a fánké. Ilyenkor megjelennek a jelmezek is, amelyek talán néhány szülőnek fejtörést okoznak, de a gyermekek sokáig emlékeznek majd arra, mibe is öltöztek farsang napjára.

A jelmez része gyakran egy-egy eszköz, amely egy szakmát jelképez, de van, hogy a jelmez néhány embert szinte teljesen

átalakít, felismerhetetlenné varázsol. Idén talán nincs szükség jelmezre, de ismerjük a régi mondást: nem a ruha teszi az embert. Nagyobb programok nincsenek most, de ettől még találkozunk egymással az utcán, vagy bárhol máshol. Használjuk fel jól ezeket a perceket: örüljünk a másoknak, figyeljünk rá, ajándékozzuk neki azt a néhány pillanatot. Ne bújjunk a maszkunk mögé, a találkozásakor ne a vírus legyen a fő mentségünk. A szeretet van annyira leleményes, hogy örülni lehessen a másoknak, úgy, hogy azt ő is érezze, és ne keltsen a találkozás senkiben félelmet.

Emlékszem, amikor az iskolában mindannyian készítettünk álarcokat, és azokat tettük ki a terem ablakára, hirdetőablájára. Az álarc mindig vidám, mosolyog. De ezt mutatja annak az arca is, aki viseli? Gyakran, amikor a másikkal találkozunk, csak az álarcát vesszük szemügyre. Nem mélyedünk el a beszélgetésben annyira, hogy egy réteggel akár mélyebbre lássunk. Legyünk nyitottak a másik felé, keressük a valós arcát, s próbáljuk azt előmozdítani, hogy arra is mosolyt csaljunk.

A farsang egy vidám, közösségi időszak. Idén ez máshogyan alakul. A jelmezek, ünnepi ruhák a szekrényben maradnak, az álarc helyett a maszkokat lehetne megversenyeztetni. De kereshetjük most is a vidám perceket, a másikat meglephetjük, a jelmez helyett önmagunkat adhatjuk.

Az esti csendes percek, a beszélgetések és találkozások segítsenek bennünket, hogy magunkat jobban megismerjük, és mások felé is tudjuk bátorítólag üzenni: „Jelmez és álarc nélkül is értékes vagy, figyelünk rád, mert összetartozunk.”

*Kelemen László
esperes, plébániai kormányzó*

ISTEN VAKCINÁJA

„Ne féljete!” – hangzik az Úr felszólítása a Biblia lapjain mindenhol.

Manapság a felszólítás különösen időszerű. Mindannyian szembesülünk a koronavírustól való félelemmel. De nemcsak életünket, hanem életmódunkat is féltjük: meddig tart még a bezártság, a virtuális valóság? Sokaknak félteniük kell a munkájukat, jövedelmüket. Aztán itt van a pusztító földrengés.

És merre tart a világ általában? Nincsenek vajon értékeink, kultúránk, hitünk halálos veszedelemben? És akkor ott vannak az egyéni tragédiák, traumák. A szívünket félelemmel megtöltő okok sora végtelennek tűnik és megnyomorít.

„Ne féljete...” – Nem üres tanács, megtarthatatlan parancs ez? Hogyan parancsolhatnánk félelmeinknek? Mintha azt mondanánk egy fagyban didergő embernek: „Ne fázz!” Önmagában egy ilyen tanács üresen cseng.

De nem Istené. Amikor Ő 'rendelkezik' félelmeink felől, mindig oda is nyújtja saját kabátját!

Ahogy érzékelem, mintha 2021-et óvatos örömmel üdvözölnék, mert elérhető közelségbe került a vakcina, a gyógyír. Legegyen így!

Azonban Istennek is van egy vakcinája, mégpedig a félelem ellen: az Ő egyoldalú szövetsége velünk, melynek csúcsa az Úr Krisztus élete, halála és feltámadása. Isten vakcinája is úgy működik, mint egy tökéletes oltóanyag: a bennünk kialakuló életerő, valami erősebb mechanizmus legyőzi a kiváltó okot. Nem szűnik meg a félelem, de valami erősebb legyőzi. 100 százalékos hatékonysággal.

Isten ugyanazt üzeni nekünk 2021 hajnalán, mint évezredek óta: „Ne félj – hanem félj engem!” Kétfajta félelem. Félni valamitől, vagy félni Istent. Ugyanaz az ige. De kicsoda különbség! Az első reménytelenségben fogant, és kétségbeesést szül. A második csodálatban, tiszteletben fogant, és reménységet szül.

Oltassuk be magunkat Isten vakcinájával! Nem kell regisztrálni, sorban állni vagy az eredetért aggódni. A vakcina hatékonyságáról emberek milliói tudnak beszámolni. Évezredek óta teszteljük sikerrel. Ingyen érhető el a Szentírás oldalain, ingyen mérik hűségese keresztyény közösségekben is.

Vigyázat! Mellékhatások felléphetnek. Az Isten vakcinájával (azaz Isten Szentlelkével) beoltott embereknek csökken az egojuk, viszont megnövekszik hálaadó képességük és segítőkészségük. „Költséges” mellékhatások, de nem összemérhetőek a vakcina áldásaival.

Nem pont ezek azok a változások, amelyeket annyira szeretnénk látni mások életében? És a sajátunkéban?

Tessék magunkat beoltatni, még ma!

Illéssy János

Budakalászi

Evangéliumi Közösség

A KALÁSZI JÁRDÁK ÉS AZ ÉLETÜNK

Kalász mellékutcai gyalogosként kellemesek – ahol bukkanókkal csillapított a forgalom, ott bátran lehet sétálni és biciklizni. Nem így városunk fő utcái, ahol a vékonyka járdákra szorulunk, ahol az autóforgalom csillapítatlan, két irányú és rettenetesen sűrű, zebrák alig. Valóságos istenkísértés lemenni a kisboltig, a HÉV-ig vagy felkeresni valakit. Ha pedig esik az eső, az autók egy perc alatt lefröcskölnek minden gyalogost.

Egyszer a Madár utcák egyikéből jöve a Damjanich utcán gyalogoltam. Öröm felől rombolt egy kamion irtózatos sebességgel, rá volt írva, hogy „megsemmisítés.hu”. Próbáltam rátapadni valami kerítésre – aznap már feleslegesnek tűnt olvasgatni a Szentírást az utolsó ítéletről.

Szóval: fő járdáinkon nemhogy sétálni vagy a zajban beszélgetni, de egyszerűen közlekedni sem nagyon lehet.

Beküldöm ezt a cikket, és többen meg fognak majd keresni, jogi és politikai érvekkel el fogják magyarázni, hogy miért nem lehetséges a fennálló járdá- és forgalmi helyzetet változtatni. De én nem hiszem, hogy valamiféle isteni rendelés lenne a lehetetlen fő úti gyaloglás városunkban. Mi élünk itt, de mi úgy döntünk, hogy márpedig ez így marad, és elfogadjuk ezt a rosszat.

De hát nem így vagyunk az életünkkel is? Bárkit kérdezek, azt fogja mondani, hogy gyorsan elsuhanó életünk egyetlen értelme az, hogy szeretnek minket, és hogy mi is szeretünk másokat. A vallásban, az egyházban tudatosan válaszolunk Isten hívására, elfogadjuk Jézus Krisztus megváltását, megbékülünk Istennel és önmagunkkal.

És ennek megfelelően élünk? Ja, azt nem lehet. Nekem hajtanom kell. Vagy éppen: nekem már nem éri meg összeszedni magamat. És egyébként is, ezekkel nem lehet. Hajtogatjuk, hogy mit miért nem – miközben pontosan tudjuk, hogy mit kellene csinálnunk.

Vagy életünk végéig várunk arra, hogy az autókat lelassítsuk, és egyirányú útvonalakat csináljunk nekik, vagy örökké másodosztályú, életveszélyben lévő, esőben öszszefröcskölt polgárok maradunk. És ennek mintájára: vagy hajlandóak vagyunk törődni az életünkkel, foglalkozni Isten szólólgatásával, vagy elmagyarázzuk magunknak, hogy miért nem tudunk igazán élni. Rajtunk múlik.

*Bereczky Örs
református lelkész*

SPORT

Bravúros győzelem

Nagymúltú sportklubokat, az FTC-t, Honvédet, UTE-t is maga mögé utasítva nyerte meg a Magyar Kupa 4. fordulóját a Fénylakk Budakalászi Vívósport Egyesület férfi törccsapata – számolt be Sághy Ervin, az idén 10 éves vívóegyesület elnöke.

A Nemzeti Sport is érdekességként tudósított arról, hogy „a kizárólag hobbivívókkal felálló Budakalász” nyerte a 2021. január 23-24. között a BVSC vívóteremben megrendezett Magyar Kupát. A férfi törccsapata a hétvégi eredményének köszönhetően összesítésben jelenleg a 6 fordulóból álló Magyar Kupa sorozat harmadik helyéről a másodikra került. Az utolsó fordulót február 7-én rendezik.

– Jelen állás szerint a Törekvés csapata behozhatatlan előnyvel vezet a ranglistát, a második-harmadik hely a most 10 éves

Budakalász és az FTC csapata között fog eldőlni. Bárhogyan is alakul, a dobogó már biztos, nyilván az ezüst a cél – fogalmazott Sághy Ervin.

Gratulálunk a csapat tagjainak: Gerzanics Márknak, Hári Máténak, Káli Andrásnak, Szerémi Andrásnak és edzőjüknek, Szelei Istvánnak!

Kézilabda koronavírus idején

A Budakalász Kézilabda Zrt. felnőtt kézilabda csapatát sem kímélte a vírus, ezért a decemberre kiírt fordulókat kénytelenek voltak elhalasztani., bár az őszi szezonban tíz mérkőzést sikerült lejátszani. Két győzelemmel, két döntetlennel és hat vereséggel 6 pontot szereztek a fiúk, mellyel a 9. helyet foglalták el féldíőnél a tabellán.

A tavaszi szezon februárban kezdődik, melyre már december végén elkezdtek a felkészülést Csoknyai István vezetőedző irányításával. Nagyon fontos mérkőzések várnak a csapatra, melyekkel szeretnék biztosítani helyüket az első osztályba.

Január 29-én a TIPPMIX Magyar Kupa III. fordulójába kapcsolódtak be, amely felkészülési mérkőzésnek is remek volt a bajnoki rajt előtt. Balatonbogláron, a Nemzeti Kézilabda Akadémia fiatal csapata fogadta a budakalásziakat, ahonnan egy gólzáporos mérkőzést követően továbbjutást érő győzelemmel tértek haza. A Budakalász Kézilabda Zrt. hazai mérkőzéseit élőben követhetik az online felületeiken.

KÖNYVTÁR

COVID-biztos könyvtári szolgáltatás indul a Faluházban

Február 16-tól, a több alkalommal meghosszabbított központi járványügyi korlátozásokhoz igazodva, a Kós Károly Művelődési Ház és Könyvtár könyvtári cserepont szolgáltatást indít. A bezártság érzése sokunknak komoly mentális terhelés, a könyvtár a maga módján igyekszik segíteni, hogy ne kelljen lemondanunk az olvasás örömeiről.

A kért olvasnivaló előzetes egyeztetést követően **keddenként 09-13 óra** és **csütörtökönként 14-18 óra között** a főbejáratnál vehető át, és egyszerre legfeljebb hat könyvet lehet kölcsönözni. A kölcsönzési idő 1 hónap, az érdeklődéseket a **26/401-069-es** telefonszámon vagy a **konyvtar@koskarolymh.hu** címen várják a könyvtáros kollégák.

Helyben olvasásra vagy a helyszínen könyvek válogatására továbbra sincs lehetőség, csak az előzetesen egyeztetett könyvek átvételére van mód. A könyvek az átadás és a visszavétel előtt

„iratkaranténbe” kerülnek, így a kölcsönzés biztonságos. Felhívjuk figyelmüket, hogy a cserepont szolgáltatás igénybevételénél is kötelező a 1,5 méter távolságtartás, illetve az orrot és a szájat eltakaró maszk viselése!

TEGYÜNK TÖBBET A DAGANATOS BETEGSÉGEK MEGELŐZÉSÉÉRT!

EGÉSZSÉGMEGŐRZÉS

A daganatos megbetegedések világszerte a második leggyakoribb halálok közé tartoznak, és számuk évről évre növekszik. Mindez a genetikai tényezők, a környezeti hatások és az életmód mellett az átlagéletkor növekedésével is összefüggésben áll.

A daganatok heterogén betegségecsoportot alkotnak, amelyhez számos kórforma tartozik. Ezek lefutásukban, gyógyhajlamukban, a kezelés módjában, demográfiai jellemzőikben is jelentősen eltérnek egymástól.

Ezen megbetegedések közel fele megelőzhető lenne az egészséges életmóddal, némely típusnál a védőoltás felvételével (HPV és Hepatitis B elleni vakcinák). A korai felismerés – amelynek része a szűrővizsgálatokon történő részvétel – pedig jelentősen növeli a sikeres gyógyulás esélyét.

A leggyakoribb daganatformák statisztikai adatait külön kell kezelni a halálozási adatoktól. Ez azt jelenti, hogy nem feltétlenül a leggyakoribb daganatformák okozzák a legtöbb halálozást. A nőgyógyászati daganatok közül például a méhnyakrák és emlőrák időben felfedezve jó eséllyel és eredményesen kezelhető. Ugyanez vonatkozik a vastagbél-daganatokra is.

Leggyakoribb daganatos megbetegedések és a daganatok okozta halálozások a világon

A leggyakoribb daganatok világszerte	Daganatok okozta halálozások száma világszerte
<ul style="list-style-type: none"> • tüdő • emlő • vastagbél • prosztata • bőr • gyomor 	<ul style="list-style-type: none"> • tüdő • vastagbél • gyomor • máj • emlő <p style="text-align: right;">(forrás: WHO)</p>

A rák szó mindenkiben félelmet kelt. Nem is beszélünk róla szívesen. Talán úgy érezzük, ha nem foglalkozunk vele, akkor nem is engedjük be az életünkbe, akkor nem is létezik.

Természetes, hogy amíg az ember egészségesnek érzi magát, nem a betegségekkel foglalkozik. Ki lehet azonban alakítani olyan egészségtudatos életmódot, ahol a mindennapok egészséges szokásokra épülnek. A klasszikus magyar konyha és az általánosságban jellemző napi aktivitás nem ezt szolgálja. Hozott mintáinkon a legtöbb esetben érdemes változtatni. A mentális egészség megőrzésében is új problémákra kell reflektálnunk, hiszen őrült tempóban változik a világ, egészen más kihívásokkal kell szembenéznünk, mint az előző generációknak. Mindezt tanulnunk kell. Ebben segítenek az egészségfejlesztő programok, amelyek az ismeretterjesztés mellett a jó minőségű életvezetésre helyezik a hangsúlyt. Minden szokáson lehet változtatni, ha azt mély meggyőződéssel, helyes ismeretekkel, tervezéssel, fokozatosan tesszük.

Az alábbi jól ismert rizikótényezők mérséklésével vagy elkerülésével jelentősen csökkenthető a daganatos betegségek kialakulása:

- légszennyezettség,
- különféle dohánytermékek használata (alternatív dohánytermékek is ide tartoznak), különösen ezek zárt térben történő használata,
- túlsúly és elhízás,

Noha a rák sajnos évszázadok óta az egyik legpusztítóbb betegség az emberekre nézve, Rákellenes Világnap csak 18 éve létezik. 2000. február 4-én szervezték meg első ízben a rákellenes világkongresszust Párizsban, ahol a jelenlévők történelmi jelentőségű dokumentumot írtak alá. A Párizsi Rákellenes Chartát jeles személyiségek szignálták az orvostudomány, illetve a politikai-ipari és gazdasági szektor képviselőit. A dokumentum aláírása alkalmából lett február 4-e a Rákellenes Világnap. A Charta kiemelte, hogy a betegséget minél korábbi státságában fel kell fedezni, ezért rendszeres rákszűrésekre van szükség. Azt is megfogalmazta: attól függetlenül, hogy egy rákos beteg melyik stádiumban van, életminőségének, közérzetének javítása, fájdalmi csökkentése az elsődleges cél.

- kevés zöldség- és gyümölcsfogyasztás,
- rendszeres testmozgás hiánya,
- rendszeres alkoholfogyasztás,
- HPV-fertőzés, hepatitis, illetve más karcinogén fertőzés,
- UV és ionizáló sugárzások – itt lényeges a mennyiség, behatási idő, gyakoriság. Diagnosztikus vizsgálatoktól nem kell tartani.

A korai felismerésben a szűrővizsgálatok mellett nagyon fontos az önmegfigyelés és az önvizsgálat is, hiszen a saját testünket jól ismerjük, minden nap látjuk, érzékeljük a testi működéseinket, így egy kis figyelemmel hamarabb észrevesszük az apróbb változásokat is.

A Magyar Rákellenes Liga ajánlásai között szerepel emellett, hogy minden betegnek alapvető joga van hozzájutni a megfelelő egészségügyi ellátáshoz.

Sok félelem társul a vizsgálatokhoz is. „Fájni fog? Vannak káros mellékhatásai?” Érdemes a módszerekről tájékozódni, mert a félelmek legtöbbször nincsenek összhangban a valósággal. Fontos tudatosan küzdenünk a halogatás ellen.

Legyen időnk magunkra! Gondoljunk arra, hogy ha megbetegszünk, akkor sokkal több időt fogunk elvonni szeretteinktől, kedvelt tevékenységeinktől és a munkánktól. Az Egészségfejlesztési Iroda (EFI) az egész februári hónapot a daganatos betegségeknek szenteli felületein. A Szentendrei Járás irodájában is e téma köré szerveződnek a programok, mindenkit bátorítunk, hogy kísérelje ezeket figyelemmel.

Forrás:
Szentendrei
Járás EFI
– Huszárné
Kürti Éva, WHO

KULTÚRA

„A KÖZÖSSÉGTEREMTÉS AZ ÉLETÜNK – MÉG EGY VILÁGJÁRVÁNY KÖZEPÉN IS”

Egy világjárvány életünk minden területét befolyásolja. Átalakítja hétköznapi tevékenységeinket a munkától a magánéletig, kiforgatja a megszokott keretek közül feladatainkat, közösségeinket pedig megfoszthatja legalapvetőbb lényegüktől, hiszen bár a digitalizáció számos lehetőséget rejt, azért az elmúlt évben mindannyian megtapasztalhattuk: nem pótolhatja a személyes találkozásokat. Ezért egy ilyen helyzetben a legsérülékenyebbek talán éppen a személyes, közösségi jelenlétre épülő tevékenységeket szolgáló és biztosító intézmények. Művelődésszervezés pandémia idején? Mit tehet egy kulturális intézmény vezetője, amikor minden korábbi tervet napról-napra felül kell írni? Történhetnek jó dolgok is, amikor minden elképzelést folyamatosan újra kell tervezni? Benkó Attilával, a Kós Károly Művelődési Ház és Könyvtár vezetőjével beszélgettünk.

– Mielőtt még bármi egyébről szót ejtenénk, kezdjük azzal, hogy kaptál egy nagyon megtisztelő felkérést nemrégiben, mégpedig igen rangos helyről: a Nemzeti Művelődési Intézet (NMI) kért fel, hogy működj közre az intézet Szakmafejlesztési Igazgatósága által indított posztgraduális képzésben.

Igen. Még tavaly novemberben kaptam egy levelet Závogyán Magdolnától, az NMI igazgatójától, hogy szívesen látnának oktatóként közművelődési szakemberek képzésében. Számomra ez óriási elismerés a közművelődési szakma csúcsszervezete részéről, ugyanakkor hangsúlyozni szeretném, hogy ezt az eredményt a kollégák és Budakalász városa nélkül nem érhettem volna el. Ez az intézményünkben zajló szakmai munka elismerése is egyben.

A Nemzeti Művelődési Intézet az Emberi Erőforrások Minisztériuma égisze alatt működő módszertani-szakmai-közművelődési feladatokat működtető intézmény, amely országos, sőt határokon átívelő partnerhálózattal és korszerű tudanyagot mozgósító szakmbergárdával segíti a kulturális alapellátást. Az operatív bázisszervezet a települések jobb, közvetlenebb elérését innovatív formában biztosítja, fővárosi központja mellett 19 megyei igazgatóság segíti a közművelődési szakmai koncepciók megvalósulását és a települési közösségi-kulturális élet módszertani tanácsadással való támogatását.

Ez a hálózat kulturális, valamint más, a működéshez és fejlesztésekhez szükséges ágazatok közti együttműködések kezdeményezője helyi, megyei és országos szinten, valamint a határon túli magyarok területén, továbbá mintaprojektek megvalósításával, módszertani tanácsadással járul hozzá a közösségi művelődésben résztvevők életminőségének javításához, a települések kulturális, társadalmi és gazdasági lehetőségeinek kialakításához.

– Mi lesz a feladatod ott?

Olyan, korábban már felsőfokú végzettséget szerzett szakemberek továbbképzése, akik szeretnék elmélyíteni tudásukat a szakterületen, vagy esetleg valamilyen specifikáció irányába kívánnak

elmozdulni. A közművelődésszervezés szakterülete számos olyan kompetencia meglétét követeli meg, amelyekre leginkább csak a gyakorlatban lehet szert tenni. Főleg olyan tevékenységekre kell itt gondolni, amelyek szabadidős művelődési és nevelési folyamatokhoz, alkalmakhoz kínálnak kapcsolódási pontokat. Ilyenek például az egyetemes, nemzeti, kisebbségi és a helyi kultúra értékeinek közismertté tétele érdekében tervezett és szervezett kulturális programok és kiállítások, illetve ezek marketingjének lebonyolítása is, vagy éppen a helyi, kistérségi, sőt akár tágabb vonzáskörzeti kapcsolatok építésének módozatai.

Mindenhol örülnek neki, sőt egyre nagyobb igény is mutatkozik arra, hogy legyenek helyi szinten is elérhető ismeretterjesztő előadások, hagyományőrző és művészeti csoportok, vetélkedők, játszóházak, vásárok, fesztiválok, szünidei táborok vagy színvonalas ünnepi műsorok. Ám ezeket a marketingjükkal együtt ki is kell találni, s azután meg is kell szervezni, lebonyolítani, sőt adott esetben vezetni-levezényelni őket. Ugyanígy egyre nagyobb érdeklődés övezi a felnőttképzési alkalmakat, képzési programokat, tanfolyamokat, tehát akár ezek kínálatát is ki kell alakítani helyi szinten.

Mind ezek mellett ráadásul elengedhetetlen a kulturális stratégia kidolgozása, az éves tervek, elemzések, beszámolók, forráskönyvek, programköltségvetési tervek, statisztikai jelentések elkészítése, valamint a vállalt vagy vágyott tevékenységek érdekében a forrásteremtés. Ez tehát egy rendkívül komplex szakma, és mindig van mit tanulnia az embernek. Én is folyamatosan tanulok, nemrég például három szakmai vizsgát is letettem ebből a tárgykörből – éppen azért, hogy magam is megfelelő színvonalon taníthassam.

– Az eddigieket egyébként a 2020-ban Magyarországra is be-robbanó pandémia is alátámasztja, hiszen ahogyan az élet gyakorlatilag összes területén történt, úgy a Kós Károly Művelődési Ház működését is fenekestől felforgatta a koronavírus-járvány, illetve a nyomában járó szigorú rendelkezések és korlátozások.

Igen. Mi a 2020-as évnek ugyanolyan lelkesedéssel vágtunk neki, mint a korábbiaknak is. Tervekkel, elképzelésekkel, ötletekkel,

felkészült, tette kész csapattal. Aztán fokozatosan jöttek a hírek. Először külföldről. Sejtettük, hogy a járvány el fog érni bennünket is, azt azonban álunkban nem gondoltuk, hogy ilyen mértékben fogja befolyásolni az egész életünket és a munkánkat. Mi közösségépítéssel, rendezvények lebonyolításával foglalkozunk, ezek emberi kontaktusokon alapuló tevékenységek. Úgyhogy el kellett kezdeni az újratervezést, aztán végül az egész évünk erről szólt. Próbáltuk kitalálni, hogyan tudunk működni. Új készségeket és képességeket fedeztünk fel, szakmailag és emberileg is új tapasztalatokkal gazdagodtunk. Én optimista ember vagyok, igyekszem a jót kiemelni az elmúlt évből és abból építkezni.

– Tehát akkor volt jó is – ez már önmagában is fontos megállapítás. Ezek szerint alapvetően sikerült alkalmazkodni a rendkívül gyors változásokhoz.

Már most látszik, hogy az előzőhöz hasonlóan a 2021-es év sem lesz szokványos. Sok minden változik – így nekünk is változni, alakulni kell. Tavaly az volt a legnagyobb kihívás, hogy kitaláljuk, hogyan tudunk egyáltalán bármilyen funkcióban működni. Sok kulturális szolgáltató (kultúr- és faluházak, könyvtárak, rendezvényközpontok) volt kénytelen teljesen bezárni a kaput, mert nem sikerült megtalálni a módját annak, hogy tovább tudjanak működni, ha megváltozott keretek között is. Nekünk is ki kellett találni, hogyan használjuk az épületet és a technika vívmányait úgy, hogy minden kolléga érezze, hogy fontos, szükség van rá, hogy egy ilyen helyzetben is nagyon fontos és értékes a munkája. Így alakult, hogy egyrészt segítettük az Önkormányzatot azzal, hogy diszpécserközpontként működtünk, hiszen ehhez adottak nálunk az informatikai feltételek. Időközben az is kiderült, hogy valójában mennyire fontos volt ez a tevékenység, hiszen közel 60 fős segítő csapatot koordináltunk. Fontos kapcsolatok épültek vagy mélyültek el, például a Családsegítővel, a Karitással vagy az Idősek Klubjával. E tekintetben kifejezetten szociális feladatot láttunk el, ami éppen azért tudott a gyakorlatban is jól működni, mert valójában a közösségszervezés révén szerzett metódusokat és tapasztalatokat ültettük át egy új környezetbe és feladatrendszerbe. Tehát lényegében meglévő struktúrával és kompetenciákkal dolgoztunk. Ráadásul remek csapatépítő is volt. Mindenki szívvel-lélekkel vetette bele magát minden új feladatba. Nagyon büszke vagyok a kollégákra, és nagyon hálás is nekik ezért. Másrészt kicsit elmélyedtünk az online lehetőségek világában, az idősök világnapjára is például kisfilmmel készültünk. A digitális világ bizonyos szempontból szokatlan terep egy közösségi jelenlétre apelláló intézmény esetében, de sok jó és izgalmas megoldást és lehetőséget ismertünk meg és használtunk fel. Aztán persze, ahogy lehetőség nyílt, azonnal reagáltunk és teremtettünk közösségi alkalmakat, hiszen azért nekünk mégiscsak ez a hivatásunk, ez az életünk. Remekül sikerült például a nyári jótékonysági táborunk, ami nagy ajándék volt sok család számára, ahogyan egyébként nekünk magunknak is, ráadásul úgy, hogy különlegességét éppen a pandémia adta, hiszen sok család került nehéz helyzetbe a járvány miatt, ezért is született meg maga az ötlet egy ilyen táborra. Tavasszal nagyon nehéz volt, állandóan értelmezni kellett a jogszabályokat. Ősszel már külön címkézték a közművelődést, a könyvtárakat, ahhoz már könnyebb volt igazodni. Összefoglalva lényegében egy érzelmi-szakmai hullámvasút volt a 2020-as év, de rendkívül sok pozitív hozadéka is volt.

– Egy kulturális közintézmény működése-működtetése esetében az egyik legfontosabb dolog a forrásteremtés. Nem nagyon voltak 2020-ban bevételeitek jegyeladásokból például...

Sok rendezvényt, koncertet kellett lemondani sajnos. De a forrásteremtésnek van egy másik nagyon fontos pillére is, a pályázatok. Nekünk sok pályázati kötelezettségünk is van, ezeket is mind újra kellett gondolni, egyeztetni a pályázat kiíróival, hogyan lehet őket megvalósítani vagy átütemezni.

– Nemzeti Kulturális Alap – Kalászi Vigasságok 1 millió forint (2020-as eredmény, amely 2021-ban valósulhat meg)

– Nemzeti Kulturális Alap – Örömszene komolyzenei koncertsorozat 550 000 forint

– Nemzeti Kulturális Alap – RockHáz és Hangfonó zenei sorozat 4 millió forint

– Emberi Erőforrás Támogatáskezelő – Zenei produkciók létrehozásának és infrastrukturális fejlesztésének támogatása 9 millió forint

– Emberi Erőforrások Minisztériuma – Közművelődési érdekeltség-növelő pályázat 216 000 forint

– Könyvtári Intézet – Könyvtári érdekeltség-növelő pályázat – 769 ezer forint

– Csoóri Sándor Program – a Faluház pályázatíró kollégája (Felföldi Barnabás) segítségével a Lenvirág Alapítvány 2 100 000 forint támogatást nyert vendégoktatók megbízási díjára, utazási költségekre, verseny nevezési díjakra, zenekarok tiszteletdíjára, illetve 600 000 forint támogatásban részesül táncházak rendezésére.

– Mit hoz a jövő?

Nagy kihívás lesz 2021 is, biztos, hogy a mi feladatunk és felelősségünk is még nagyobb lesz, hiszen érezhetően fogynak a személyes lelki tartalékok. Tavaszra nagyon sok embernek már tényleg létkérdés lehet az, hogy élő kontaktusai legyenek, közössége, társasága. Ugyanakkor az változatlan tavaly óta, hogy minden folyamatosan változhat. Nagyon nehéz helyzet ez. Nem tudjuk például, egy esetleges nyitásra, enyhítésre hogyan reagálnak a közösségek, a művészvilág, a partnerek mindamellet, hogy nagyon várunk, vágyunk is rá. Ki maradt talpon, ki nem, hogyan alakulnak majd a költségek? Hogyan gondolkodnak majd a meghívható vendégek? Olcsóbb árakkal számolhatunk, mert a lényeg, hogy menjenek a dolgok, vagy éppen magasabb tarifák lesznek a korábbi kiesések miatt? Ez mind nyitott kérdés még. Terv és ötlet mindig sok van szerencsére. A lényeg, hogy legyenek meg a keretfeltételek. Nagy szó, hogy idáig a munkatársak közül senki nem volt komolyabban beteg, és az is, hogy nem felőrölt, hanem még jobban összekovácsolta a csapatunkat a kialakult helyzet, amiben helyt kellett állnunk. Köszönettel tartozom minden kollégának, hogy igazi bajtársak, és mindenkinek, aki támogatott bennünket, sokszor önzetlenül, név nélkül is. Van ebben a városban lelki és szellemi muníció, ezt tartjuk szem előtt 2021-ben is.

BÚCSÚZUNK

SZABÓ FERENCNÉ SCHMIDT ERZSÉBET EMLÉKÉRE

Szabó Ferencné Schmidt Erzsébet 1944-ben Budakalászon született, és itt nőtt fel német nemzetiségű, katolikus családban. Szülei a 20. század viszontagságai között is továbbadták gyermekeiknek azt az élethez való hozzáállást és erkölcsi tartást, amely a munka szeretetén és a célokért tett állhatatos erőfeszítésen alapult.

Szabó Erzsike a szentendrei Ferences Gimnázium után az esztergomi Tanítóképző Főiskolát végezte el. Pilisszentkereszten kezdett tanítani, majd hamar az egykori Budakalászi Általános Iskola pedagógusa lett. Nyugdíjazásáig ebben az intézményben dolgozott. Mint osztálytanító nagyon alapos, elhivatott és maximalista volt. Tanítványai a középiskola távlatából is elismerően nyilatkoztak arról, hogy kiváló eredményeiket Erzsike néni következetessége és szigora alapozta meg. Személyisége meghatározó volt egész gyermekkorukban.

Ahogy teltek az évek, úgy érezte, hogy a tanítási óra nem ad elég teret a gyerekek megismeréséhez, ezért 1972-ben néptáncoktatói oklevelet szerzett, majd táncegyüttest alapított. Első próbatermük egy régi iskola olajpadlós, vaskályhás helyisége volt. De számára az igazi műhely a nevelés, a lélekformálás volt. Budakalász nemzetiségi község volt ugyan, de már alig éltek a közösségi hagyományok. A nemzetiségi táncok bemutatásával a népi kultúrára irányította a figyelmet, a műsorok öröme erősítette a nemzetiségi tudatot, ezzel ösztönzően hatott más hagyományok ápolására is. Varázsolni tudott rátermettségével és mindent átható profizmusával. Lendülete, céltudatossága a segítő szülőket is közösséggé kövált. A táncban is a tökéletességre törekedett, de nem azt nézte, hogy valaki elhibázza-e a lépést, sokkal inkább a helyes testtartást, a megfelelő arckifejezést (mosolyogni, mosolyogni és mosolyogni), a rendezett kinézetet (szalag a hajfonatból nem lóghatott, alsószoknya nem látszódnak ki) tartotta szem előtt. Nagyon sok gyerekkel szerettette meg a táncot, és rengeteg budakalászinak vált élete meghatározó részévé a „táncos időszak” általa. Munkáját számtalan díjjal ismerték el. A kalászi táncos gyerekek beutazták Európát, sőt a tengeren túlra is eljutottak. Kisgyerekként egy hónap Kanadában vagy két hét Görögországban vagy Belgiumban – kinek adatott ez meg a 90-es években? Gondosan figyelt arra, hogy a turnéra utazó gyerekek az adott ország nevezetességeit és kultúráját is megismerjék, ezért rengeteget mesélt, alaposan felkészült, akárcsak egy profi idegenvezető. Mindig és mindenhol hangsúlyt helyezett arra, hogy hazája, faluja jó híret öregbitse. Rendszeretete, környezete iránti igényessége arra indította, hogy Budakalász zöldövezeti részre

virágokat ültessen, majd azokat folyamatosan gondozza. 1997-ben Budakalász Díszpolgára lett. Örömeiben osztozott három gyermeke és négy unokája is. Olyan közösséget hozott létre, amelynek tagja lenni kiváltságos érzés volt. Növendékei megtanultak az életben is keményen helytállni, konfliktusokat elszüntetni, akár „mosolyogva is a macskakövön táncolni”. Karizmatikus személyisége révén megtanította nekik a kitartás fogalmát, az alkalmazkodást, amiből az élet többi területén a mai napig profitálhatnak. Tanítói életművét Arany János-díjjal tüntették ki.

A Lenvirág Együttest 25 évig vezette. Ugyan a sok évtizedes impulzív tetterő és lendület a mozgását és az ízületeit pihe-nésre kényszerítette, szelleme ugyanolyan friss és energikus maradt, mint fiatal korában. Nyugdíjba vonulása után más irányú, de ugyancsak komoly alkotó évek következtek. Az a kulturális misszió, ami életét jellemezte, egy percre sem hagyta nyugodni, megpihenni. A Szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum, a Skanzen kondorfai iskolájának tanítójaként fogadta a gyermekeket és turistákat, akiknek mesélt az osztatlan iskolák működéséről, a paraszti élet mindennapjairól, szokásairól. A magyar és külföldi látogatók méltató szavai több emlékkönyvet is megtöltöttek. Előadásait nem lehetett közömbösen hallgatni. Idősebb korában is folyamatosan tanult, és fejből szavalt költeményekkel színesítette a bemutató óráit, vagy egy-egy találkozás alkalmával verssel köszöntötte az utcán szembe jövő ismerőseit. Szeretett tovább adni valamit, amit ő tudott, és másokat gazdagítani vele. Élete során nagyon sok kincset osztott szét családjának, tanítványainak, kollégáinak és ismerőseinek. Kedvenc versével búcsúzunk tőle:

Reményik Sándor: Végrendelet

*Fáradtságom adom az esti árnyak,
Színeimet vissza a szívárványak.
Megnyugvásom a tiszta, csöndes égne,
Mosolygásom az őszi verőfénynek.
Sok sötét titkom rábízom a szélre,
Semmit se várva és semmit se kérve.
Kik üldöztek át tüskén, vad bozóton:
Kétségeim az örvényekbe szórom.
A holtom után ne keressetek,
Leszek sehol – és mindenütt leszek.*

Az egykori Budakalászi Általános Iskola tantestületének nevében kívánok gyászoló családjának sok erőt a veszteség feldolgozásához:

Nógrádi Anikó

MEGEMLÉKEZÉS A KITELEPÍTÉS 75. ÉVFORDULÓJÁRÓL

Hetvenöt évvel ezelőtt ezekben a napokban Budakalász történelmének egyik legsúlyosabb időszakát kellett átélnie a magyar, a szerb és a sváb lakosságnak. Származástól függetlenül barátok, szomszédok, családtagok szembesültek az igazságtalansággal: a svábok kitelepítésével.

A fentiekről néhai Nick József, budakalászi lakos a Kalász újság 1989/8. számú mellékletében így ír:

„Február elején egy kormánybiztos vezetésével fináncok és más hivatalnokok lepték el a községet abból a célból, hogy számba vegyék a sváb lakosság vagyonát és összeállítsák a kitelepítendő névsorát, amit nemsokára ki is függesztettek a községházán. Körülbelül 1200 ember neve szerepelt ezen a listán, az akkori budakalászi lakosság egyharmada. Természetesen nagy volt az elkeseredés, annál is inkább, mert a lista összeállítói az 1941-es népszámlálást vették alapul.

A községben temetői volt a hangulat, amikor megcsillant egy halvány reménysugár. Megalakult egy ad hoc bizottság azzal a céllal, hogy felülbírálja a kitelepítendő névsorát és indokolt esetben felmentést kaphattak az arra érdemesek, ha azt írásban kérik. Majdnem mindenki élt a lehetőséggel, százával futottak be a kérvények.

Február 17-én ült össze az ún. „mentesítő” bizottság, melynek tagjai a helybeli pártok vezetői, a község elöljárói és többek között a róm. kath. és gör. keleti plébános voltak. A bizottság elnöke a kitelepítést irányító kormánybiztos Aczél Ferenc volt (kisgazdapárti) akiről az a hír járta, hogy a körülményekhez képest jóindulattal kezelte az ügyet, így sikerült a megengedett 10% helyett 20%-ra feltornászni a felmentettek számát. A bizottság délután négytől éjjel kettőig ülésezett és óriási egyezkedés, komoly vita folyt a felmentettekért.

Február 18-án tehát újabb lista került közszemlére. Időközben kijelölték a napot is a bevagonírozásra, 1946. február 22-ét. Tehát ezer ember sorsa véglegesen eldőlt, s megkezdődött a kitelepítés lebonyolítása. Ezt már a rendőrség folytatta le. Itt meg kell említeni, hogy 40-50 kg-os – főleg élelmiszert és ruhaneműt, ágyneműt és a legszükségesebb konyhafelszerelést tartalmazó – csomagokkal kellett elhagyni az addigi otthonát. A csomagok elszállítását a lakástól a vagonokig főleg lovas kocsikkal végezték. A szerelvény utolsó vagonját élelmiszerral töltötték meg.”

Nick Józsefnek alkalma volt, hogy a vonat indulása előtt végigjárja a vagonokat, az akkori római katolikus plébánossal (Makk Ferencsel) búcsúzás céljából.

„Nem volt szívderítő látványban részünk: zsákok, batyuk, ládák, kosarak, kis kályhák, alkalmi fekvőhelyek, síró gyerekek, sóhajtozó öregek és általános depresszió... Utolsó és megható jelent volt, amikor az itthon maradó és kitelepülő zenészekből összeállt egy fúvószenekar és eljátszották a magyar himnuszt. Ezután a zenészek egy része felszállt a vonatra, egy része itthon maradt, a vonat pedig elindult. Ezzel a momentummal Budakalászon befejeződött a svábok kitelepítése.”

Kitelepítés után nagyon sok kalászi családot ilyen barakokban helyeztek el a németországi Backnangban.

2021-ben a kitelepítés 75. évfordulója alkalmából Makk Ferenc plébánosra emlékezünk, akinek áldásával indultak az új hazába a kitelepített kalásziak. A Németországba kiűzött hívek levélben továbbra is tartották a kapcsolatot egykori plébánosukkal, illetve amikor már újra hazalátogathattak, személyes találkozással.

1997-ben Budakalász képviselő-testülete Makk Ferenc plébánosnak, aki közel fél évszázados budakalászi működése alatt mindvégig kitűnt emberségével, példamutatásával, az esetek és üldözöttek melletti kiállásával, posztumusz „Budakalász Díszpolgára” címet adományozott.

Wágner Kati

Rózsa Iván budakalászi lakos a kitelepítés 75-dik évfordulójára a kitelepített kalásziak emlékére gondolatait az alábbi versbe foglalta:

Rózsa Iván: Hazátlanok két hazája

Megáldotta őket utoljára Makk atya,
Kivetette őket magából a magyar haza,
Bevagonírozták őket, mint valami jószágokat;
Elvesztettek mindent: vagyont és álmokat...

Új, német hazába kerülvén is megállták helyüket,
Tán a Jóisten is segítette immár ügyüket,
Most sincs bennük semmi bosszúvágy:
Szívükben megtartották a régit, s találtak új hazát!

A kitelepítés 75. évfordulójára és Makk Ferenc plébánosra emlékezve a kalászi Szent Kereszt Felmagasztalása templom falán elhelyezendő emléktábla beszentelése 2021. február 21-én (vasárnap) a reggeli 8 órás szentmise után lesz.

Német Nemzetiségi Egyesület és
Német Nemzetiségi Önkormányzat

MÁR SZERBÜL IS TANULHATUNK BUDAKALÁSZON

Bár a Szerb Nemzetiségi Önkormányzat rendezvényterveit is jócskán felülírta a tavalyi év, más területen, a szerb nyelv helyi oktatásának megszervezésével fontos lépéseket tettek. Hosszas szervezőmunka eredményeként ma már a kisgyerekek mellett felnőttek is tanulhatnak szerbül városunkban. Bár az oktatás jelenleg digitálisan zajlik, ez nem vette el sem a részt vevő kicsik, sem a nagyok lelkesedését. A nyelvtanítás megszervezéséről Mirkovits Katalin, a Szerb Nemzetiségi Önkormányzat elnöke számol be a Hírmondó olvasóinak.

Július 26-án ünnepeltük templomunk védőszentje, Szent Gábor arkangyal napját, a szerb búcsún a nyári időszakban, a járványhelyzet enyhülésével vehettünk részt. Az idei búcsún nagy örömeinkre hatalmas volt az érdeklődés, igazán sok vendégünk volt. Ahogy mondani szokták: összegyűlt a falu apraja-nagyja, a pici gyerekektől az idősebb korosztályig. Ahogy a felnőttek együtt ünnepeltek, táncoltak, énekeltek, úgy a gyerekek is együtt játszottak, s akik eddig még nem ismerték egymást, összeismerkedtek. Szembetűnő volt, hogy mennyi pici gyermek is van a szerb közösségben.

Itt érkezett a kérés-kérdés az egyik kedves szülőtől, anyukától, hogy érdemes lenne az óvodáskorú gyerekeknek nyelvi foglalkozást szervezni. Azonnal fel is vetettük több szülőnek az ötletet, s mindenkitől pozitív választ kaptunk. Több pedagógust is megkerestünk, és szerencsénkre rövid idő alatt meg is találtuk a szerb nyelvi tanítót Gordana Brczan Milisavic személyében. Gordana nagy örömmel vállalta a felkérést, megosztotta velünk ötleteit, terveit. Nagy kihívást jelentett számára a feladat, hiszen pici, 3-6 éves korú gyerekek oktatása különleges oktatási módszert igényel. Már az sem kis feladat, hogy ilyen kicsi gyermekeket közel egy órán át érdeklődéssel lekössünk.

Következett a heti foglalkozások megtartásához a megfelelő hely, környezet megtalálása, az időpont kijelölése. Felvetődött, hogy a nyelvórákat a budakalászi óvodák egyikében szervezzük

a nevelési nap végén, hiszen könnyebbé tehető lenne a szülőknek, hogy egy órával később érkezhessenek csemetéikért. Igen ám, de rá kellett jönnünk: ahány gyerek, annyi óvoda. Pomáztól is jelentkezett egy testvérpár, így végül egy mindenki számára megfelelő helyet kerestünk.

Benkó Attila, a Kós Károly Művelődési Ház és Könyvtár intézményvezetője tárt karokkal várt bennünket. Ki is választottuk a megfelelő termet, amelyet térítésmentesen biztosít számunkra a Faluház. Ezúton is köszönjük a támogatást!

Nem maradt más hátra, mint összehívni a szülőket az örömteli hírről: a program összeállt. A szülők ötletekkel felszerelve, lelkesen érkeztek az első megbeszélésre. Számomra a szülői értekezlet egyik legszebb pillanata az volt, amikor rögtön megkérdezték: „jövő héten akkor már jöhetünk is, ugye?” Igény tehát volt, és van erre a foglalkozásra. Szükség volt arra, hogy megszervezzük, összefogjuk a folyamatot. Nagy öröm, hogy a szerb nyelv oktatásának megszervezője a Budakalászi Szerb Nemzetiségi Önkormányzat lehetett – hiszen nemesebb feladatot el sem lehet képzelni. Budakalászon hosszú évek óta nem volt szerb anyanyelvi oktatás, foglalkozás.

Az első óra természetesen az ismerkedésről szólt, Önkormányzatunk ajándékcso-maggal várta a gyerekeket, lufikkal, zenével, tánccal. Jó alkalom volt arra is, hogy a szülők is megismerjék egymást, beszélgessenek a tanító nénivel. A foglalkozásokat heti egy alkalommal tartjuk, szerdánként, a kora esti órákban. Sajnos alig, hogy megkezdhetjük a sze-

mélyes oktatást, újra életbe léptek a szigorítások, és bezárt a Faluház is. Szomorú szívvel írtam a szülőknek, hogy a foglalkozásokat fel kell függesztenünk a pandémia idejére – amint lehet, újra indulunk, mindenkit várunk vissza! Ekkor érkezett a szülőktől az ötlet: miért ne folytathatnánk a foglalkozásokat online? Fel sem merült bennem, hogy ilyen kicsi gyermekeket is lehet digitálisan tanítani – saját gyermekeim

hamarosan harmincas éveikbe lépnek, régebben más szokások, lehetőségeink voltak.

Feltettük hát a kérdést a tanító néninek: tudja-e vállalni az online okítást? Van-e elképzelése, hogyan tud olyan érdekesítő foglalkozást tartani 3 éves gyerekeknek, hogy azok közel egy órán át üljenek a monitor előtt? Milyen formában lehet online kreatív foglalkozást tartani? Nagyon hálásak vagyunk neki azért, hogy a kérdésre válaszként rövid idő alatt felállította az új oktatási programot. A foglalkozáshoz szükséges kreatív alapanyagokat személyesen szállítjuk ki a családokhoz. Mire az esti foglalkozás kezdődik, rendelkezésükre áll minden szükséges eszköz.

Időközben megkerestük az Önkormányzatot is és támogatásukat kértük a pedagógus javadalmazásához. Segítő kezet kaptunk: az oktatást Budakalász Város Önkormányzata finanszírozza, amiért hálás köszönetünket fejezzük ki. Köszönetemet fejezem ki továbbá a szülők számára is, akik ötleteikkel, együttműködésükkel segítettek, s egy hosszú munkanap után is sietnek, hogy időben érkezzenek gyermekeikért a szerb foglalkozásra.

A terveinket illetően szeretnénk minél hamarabb visszatérni az élő, személyes oktatáshoz. Fontosak a közös játékok, élmények, várjuk az újbóli találkozást. Tavasztól kirándulásokat tervezünk, ahol a gyerekek a természetben tanulhatják meg a nem minden nap használatos szerb szavakat, kifejezéseket, például állatkerti látogatás alkalmával az állatok neveit. Terveink között szerepel egy nyári, egy hetes napközis tábor megszervezése is, ahol a gyerekek sok élménnyel gazdagodva, játékosan sajátítanák el a szerb nyelv alapjait.

Meg kell még említenem, hogy a kezdeményezés a felnőttek részére is hasznosnak bizonyult. Olyan szerb családokból származó vagy szerb családokba házasodott szülőkről van szó, akik már maguk sem, vagy alig beszélnek a nyelvet. Míg a gyerekek a foglalkozáson vesznek részt, szüleik is ismerkednek, hiszen közősek a gyökerek. Felmerült az is, hogy míg a gyerekek tanulnak, miért ne tanulhatnának a szülők is az anyanyelvükön? Hamarosan el is indult az újabb szervezés, előkészület. Örömmel számolok be róla, hogy a Budakalászi Szerb Hagyományörző Kulturális Egyesület 2021. január elején szerb nyelvtanfolyamot indított Budakalászon, jelenleg 9 fő részvételével.

Úgy gondoljuk, hogy ha hozzájárulhatunk a gyerekek, felnőttek identitástudatának fejlődéséhez, a szerb hagyományok őrzéséhez, a gyökereinkhez való visszatéréshez, Önkormányzatunk már teljesítette egyik fő vállalását. Ismét köszönetemet fejezem ki mindazok számára, akik segítettek a szerb nyelvtanítás megkezdését városunkban. Szeretettel várunk minden szerbül tanulni vágyót, kicsit és nagyot egyaránt!

VZ

INNOVÁCIÓ BUDAKALÁSZON

Helyi kezdeményezés nyomán az Európai Tudásközpont jóvoltából önjáró fertőtlenítő robot segíti a védekezést Budakalászon

Biztonságban tudni magunkat, családjunkat, munkahelyi közösségünket és mindannyiunk közül a legsérülékenyebbeket, az időseket és a gyerekeket általában is mindennél fontosabb, különösen járványhelyzetben, amikor a láthatatlan kórokozótól való félelem, a számos, gyakran ellentmondó információ és az ezekből eredő bizonytalanság is fokozza ezt. A Covid-19 világméretű pandémia rávilágított arra, hogy mennyire sebezhetőek vagyunk a koronavírussal vagy bármilyen más fertőző mikroorganizmussal szemben. 2020 tavasza óta különösen nagy hangsúlyt kapott a mindennapi higiénia és a fertőtlenítés, amellyel meg lehet előzni, illetve csökkenteni lehet a fertőzés terjedését.

A közösségi terek rendszeresen történő megfelelő fertőtlenítése szinte lehetetlen kihívás elé állít minden intézményt, köztük az oktatási intézményeket is. A hagyományos megoldások igen idő- és emberierőforrás-igényesek, így nagyon kevés helyszínen valósulhat meg a rendszeres, minden felületre kiterjedő fertőtlenítés. Az Európai Tudásközpont Kft. az Eötvös Loránd Tudományegyetemmel együttműködve a probléma megoldása érdekében kezdett hozzá – hazai környezetben és szakembercsoporttal – a robotika legújabb vívmányait szolgálatba állító, ViroFighter elnevezésű, önjáró, UV-fertőtlenítő robot megalkotásához. Sikerült egy olyan intelligens fertőtlenítő robotot kifejleszteniük, amely UVC-germicid fényt használó fénycsövei segítségével képes az összes ismert vírus, baktérium gyors és hatékony inaktiválására. A ViroFighter fertőtlenítő robot nem csak környezetbarát, de akár folyamatosan is működik, és emberi jelenlét nélkül is képes megoldani mind a levegő, mind az összes látható felület percek alatt történő tökéletes sterilizálását. Horváth Zoltán, az Európai Tudásközpont ügyvezető igazgatója elmondása szerint cégük 2002. évi megalakulása óta törekszik arra, hogy az általa fejlesztett, illetve forgalmazott technológiák, szolgáltatások útján az innovációt az emberekhez közel vigye, és a közösségek szolgálatába állítsa.

– ViroFighter robotunk önjáró és öntanuló tulajdonságának köszönhetően magasfokú mobilitással, ütközésselkerülő intelligenciával és automata működéssel bír. Sőt betanítást sem igényel, így azonnal bevethető, mivel az első fertőtlenítés során magától „megtanulja” a fertőtlenítendő útvonalat és teret, így a következő alkalommal már önállóan fertőtlenít, és kerüli ki az útjába kerülő akadályokat. Bármilyen belső térben egyszerűen alkalmazható, többek között oktatási intézményekben, kórházakban, áruházakban, irodákban, idősek otthonában, szállodákban és gyárakban is. A robotika ezen legújabb hazai vívmánya mérföldkövet jelent a környezetbarát fertőtlenítési technológia fejlődésében – magyarázta Horváth Zoltán. A cég egyébként már korábban is aktívan közreműködött a koronavírus elleni klinikai

védekezésben, ugyanis a dán UVD Robots ApS magyarországi disztribútoraként az első önjáró UVD fertőtlenítő robotot ugyancsak ők adták át a Semmelweis Egyetemnek.

A magyar fejlesztésű robot első sikerrel elvégzett próbamunkájára az Aquincum Angol-Magyar Két Tanítási Nyelvű Általános Iskolában került sor. Budakalászon egy helyi édesapa figyelt fel a nemzetközi viszonylatban is egyedülálló fejlesztésre, és úgy gondolta, kiváló lehetőség nyílna a tesztüzem folytatására itt helyben is. Így született meg a Szentistvántelepi Általános Iskolával az együttműködés.

– Az én gyermekeim is a telepi iskola tanulói, Horváth Tamást, a cég kereskedelmi igazgatóját pedig régóta jól ismerem, lévén, hogy ő is Budakalászon él családjával – elevenítette fel az ötlet megszületését Winkler Ferenc. Mint mondta, a cég tevékenységét figyelemmel kísérve egyértelmű volt, hogy a robot Budakalásra csábítása minden elképzelhető szempontból hasznos. Egyfelől erősíti a helyi közösségi kezdeményezések fontosságát, a fejlesztés szempontjából is jelentős állomás lehet, és nem utolsósorban komoly segítség az iskolának is, hiszen ilyen jellegű fertőtlenítésre máshogyan nem kerülhetne sor a téli szünetet követő időszakban. Az első beavatkozást január 3-án végezték el az iskola épületében, a szakemberek a megszerzett tapasztalatokat analizálva pedig jelenleg is tovább finomítják a működési módszert, hogy a következő, január 9-én esedékes alkalommal még tökéletesebb munkát végezhesen a robot. Az Európai Tudásközpont felajánlásának és a robot önjáró tulajdonságának köszönhetően lehetségessé válik a teljes iskolaépület átfogó fertőtlenítése mindössze pár óra alatt – tette hozzá.

– Örömmel szolgál, hogy a hazai oktatási intézmények közül új robotunkkal a Szentistvántelepi Általános Iskolának is az elsők között segíthetünk vírusmentes környezetet biztosítani. Megnyugtató, hogy tudom, ez a robot képes a teljeskörű fertőtlenítésre, mégpedig úgy, hogy nem hagy hátra semmilyen káros anyagot – nyilatkozta Horváth Tamás, az Európai Tudásközpont kereskedelmi igazgatója.

A robot azóta bejárta a telepi óvoda tereit is, az intézményvezetőkkel való egyeztetés után pedig ellátogathat a többi budakalászi köznevelési-oktatási intézménybe, így a Kalász Suliba, a Nyitnikék Óvoda tagintézményeibe (Salonka utca és Pomázi út) és a Budai úti és a Mályva utcai bölcsődékbe is.

BÚCSÚZZUNK A TÉLTŐL: ITT A FARSANG

A farsangi időszak vízkereszttől húshagyókeddig, a nagyböjt kezdetéig tart. Hagyományosan vidám bálók, multságok jellemzik – ám a nagyobb összejöveteleket az idei tél végén még úgy tűnik, nélkülöznünk kell. Farsangozzunk hát otthonunk nyugalmában, és lélekben, vidáman búcsúztassuk el a telet!

A farsangi szokások alapvetően a néphagyományokra épülnek, a keresztény liturgikus naptárban nem kötődik hozzá vallási ünnep. A vidám, télvégi időszak fő momentumja a karnevál, hagyományos magyar nevén „a farsang farka”. A farsangvasárnaptól húshagyókeddig tartó három napon át nagy multságokat rendeznek világszerte. Ekkor tartják a karneválokat számos nagyvárosban, a leghíresebb a riói és természetesen a velencei karnevál, Magyarországon Mohács környékén ez idő tájt tartják a busójárást – ha éppen nincs COVID vagy más világjárvány.

A farsang elnevezése középkori német polgári, valamint itáliai hatásról vall. A farsang a párválasztás időszaka, egyben fontos „esküvői szezon” volt, hiszen a húsvéti böjt időszakában már nem tartottak esküvőket. Erre utal az ünnepnapok elnevezése is: első menyegzős vasárnap, vővasárnap. A falvakban a legények szervezték a bálókat. A lányok – közvetítő segítségével – bokrétát adtak a kiszemelt legénynek, aki a farsang végén nyilvános színvallásként a kalapjára tűzte.

A farsangi fánk Olaszországból származik, feltételezések szerint Beatrix közvetítésével került Mátyás király udvarába. Számos elnevezését ismerjük: erdélyi neve pánkó, a Felvidéken siskának, a palócok pampuskának hívják. A lányok gyakran fánkkal kínálták a fiút, akit kiválasztottak maguknak, s ha egy pár együtt tört ketté egy fánkot, biztosan közel volt az esküvőjük napja.

Számos helyen farsangvasárnap, vagyis a „farsang farkának” első napján tűzték a legények kalapjukra a választott lánytól kapott bokrétát. Hagyományosan hétfőn, a „farsang farkának” középső napján tartották az asszonyfarsangot, ezt követően viszont húsvétig már tilos volt a tánc és a vigadalom.

A húshagyókedd a farsang és egyben a „farsang farkának” utolsó napja. Mozgó katolikus egyházi ünnep, mindig 47 nappal

TÉLTEMETŐ

előzi meg a húsvétot. A farsangtemetés időpontja, további elnevezései: húshagyási kedd, farsangkedd, madzaghagyókedd (ez utóbbi utalás a madzagon lógó ételek elfogyására). Ezen a napon általában szalmabábút (kiszé) vagy koporsót égettek, jelképesen így is lezárták a telet. Majd következik a hamvazószerda, amely már a 40 napos nagyböjt kezdetét jelenti.

Mohácson és környékén tartják a híres tavaszváró, téltemető népszokást a busójárást. A mohácsi busójárás 2009-től szerepel az UNESCO szellemi örökség reprezentatív listáján, 2012 óta hungarikum.

A farsangi maszkos alakoskodást a sokacok – a helyi, többségükben római katolikus délszlávok – poklade-ként ismerik. A busójáráshoz köthető népi monda szerint az őslakos sokacok a török hódítók elől a dunai mocsárvilágba, Karapancsa mocsarába menekültek. Megeléjelve a török elnyomást ijesztő, disznóvérrel festett faálcokba és birkabőrbe öltözve, maguk készítette zajkeltő eszközökkel, csónakokkal átkelve a Dunán elűzték Mohácsról a törököket.

Erdélyben a fonó szolgált a farsangi időszakhoz köthető dramatikus-játékos szokások és multságok helyszínéül. A leányfőnökben a munkát a fonójátékok váltogatták, a legények játécai ügyességi és erőpróbák voltak. A fonók gyakori vendégei voltak a farsangosok vagy maszkurák, maszkurások. Játékuk része gyakorta tréfás jelenet, groteszk tánc volt, a farsangos vagy maszkurás táncdalt az egész fonó együtt énekelte.

VZ

MÚLTIDÉZŐ

BUDAKALÁSZ EGYKOR ÉS MOST

Nem kevesebbre vállalkoztunk, mint hogy újra fotózzuk Bloch Hugó néhány harmincas éveiben, készült fényképét. Érdekes utazás járható be úgy az idősebb, mint a fiatalabb korosztály számára a fotók láttán. Előbbi visszaidézheti, ha nem is a harmincas évekbeli állapotokat, de az elmúlt évtized változásainak egy részét, míg a fiatalabbak vagy pár éve Budakalászra költözők számára megismerhető a múlt egy szelete.

Bloch Hugó a Budai út 13. szám alatt lakott feleségével és gyermekeivel, a bemutatott fotók nagy része is a Budai úton és annak közelében készült. Bloch Hugó műszaki rajzoló építész volt, de méhészkedett és fotózott is. A méhészkedéshez kapcsolódóan még egy társasjátékot is készített. Az erről szóló írás 1923-ban az Alföldi Méhészet című lap VII. évfolyamában jelent meg. A társasjáték ára 7000 korona volt, és az Alföldi Méhészet szegedi szerkesztőségében lehetett megvásárolni.

Mint az újság írta: „Ismét újdonságról – még pedig igen figyelemre méltó újdonságról adunk olvasóinknak hírt. Bloch Hugó építész, budakalászi lelkes méhésztársunk agyában egy olyan elmés és szórakoztató mű született meg, amely mint kedves játékszer igen becses még azoknak is, akik eddig nem méhészkedtek. Amellett, hogy kellemesen szórakozhatnak vele – játszva, akaratlanul elsajátítják azokat a tudnivalókat, amelyek a méhészet üzéséhez – mint alapfogalom – szükségesek.”

Ő maga ezt mondta akkor a társasjátékról: „Adja az Úristen, hogy ezen szerény kis művemmel – melynek tulajdonképpen rendelkezése a méheket s így a méhészetet minél szélesebb körben megismertetni és megkedveltetni, hogy célt érjek.” „Az egész művet Bloch Hugó építész, méhésztársunk nemcsak feltalálta és szerkesztette, de ő maga rajzolta, festette és komponálta a ragyogó szép képeket.

Ez a szép munka dicséretet, készítője pedig minden támogatást megérdemel” – írta a korabeli sajtótermék.

Unokája, Békés György pár éve így emlékezett vissza rá:

„Anyai nagyapám, Bloch Hugó költözött ki a fővárosból és próbáltak itt a nagy-

Az első fotópár lakhelyét és trafikját mutatja, ami ma ékszerész szaküzlet.

Az Alföldi Méhészet című újság 1923-ban megjelent száma, melyben hírt adtak a Méhésztársasjátékról.

mamámmal fészket rakni. Először a békásmegyeri oldalon laktak albérletben, később – az első lányuk megszületését követően – önálló lakáslehetőség után néztek. Ezt a telket (Budai út 13.) vásárolták meg, az itt lévő három kisebb vályogházat lebontották, helyettük épült a jelenleg is meglévő két épület. Az utca felőli épületet nagyapám, aki műszaki rajzoló volt, de később építésztechnikus oklevelet is szerzett, lakás céljára tervezte, a hátsót mosókonyhának, a kettő közé pedig átriumos folyosót álmodott. A házat eleve üzlethelyiséggel együtt tervezte, mert – korábbi dohánygyári alkalmazottként – sikerült trafikengedélyt kapnia. A házon belül ajtó is volt a lakás és az üzlethelyiség között, de ez ma már nem létezik. Bloch Hugó amatőr fotográfus is volt, üveglemezekre dolgozott, érdeklődött a kor technikájára iránt. Nagy gyerekbolond volt, négy gyermeket neveltek ebben az elég kis házban. Zsidó nagyapámat 1939-ben, közvetlenül a háború kitörése előtt szívroham vitte el” – mesélte még 2018-ban Békés György, Bloch Hugó unokája.

A Budai úton tovább haladva találjuk a Szerb keresztet és a sarkon ma már egy élelmiszerüzletet.

A pár lépéssel arrébb készült fotón az akkor még Községházának nevezett épület látható.

A következő képeken a Kalász Sulit (egykor Budakalászi Általános Iskola) és közvetlenül mellette az azóta lebontott Községi Tűzoltószertárt látjuk. Úgy tűnik, több ilyen szertár is volt a község területén. Az idősebbek úgy tudják, hogy a Budai út – Szentendrei út sarkán, most a Postával szembeni kisbolt épülete is tűzoltóraktár volt. Levéltári adatok szerint 1939-ben alakult meg a Budakalászi Önkéntes Tűzoltó Egyesület.

Nemrég a város weboldalán már írtunk az I. és II. világháború hőseinek emléket állító szoborról, amely a budakalászi Szent Kereszt Felmagasztalása templom kertjében látható. A szobrot készítő művész a veszteség feletti bánatában ágyúcsőre boruló emberalakot egy budakalászi illetőségű, háborús túlélőről mintázta. Az emlékmű talapzatán a háború budakalászi hőseinek és áldozatainak nevei olvashatók. Az emlékmű – mint a fotókon látható – eredetileg a templom előkertjében állt, innen került a templom mögötti térre.

Bloch Hugó fotóarchívumát a Ferenczy Múzeumban őrzik Szentendrén. A fotók 2009-ben Budakalászon is megcsodálhatók voltak, a Faluházban szerveztek kiállítást az értékes hagyatékból.

A Budakalászi Hírmondó márciusi számában tovább folytatjuk a nosztalgizást, megnézhetik, milyen volt a 30-as években a Budakalász HÉV-állomás, hogyan nézett ki egy korabeli szerelvény, de láthatják többek között azt is, hogy festett a Budai út egy része, amikor még síkság volt alatta a Jókai Mór utcai házak helyén.

HÁROMSZOROSÁRA NŐTT A VÉRVÉTELI KAPACITÁS BUDAKALÁSZON

Februártól az eddigi 40 helyett heti 120 vérvételre van lehetőség az Egészségházban, így nem kell többé Szentendrére menni laborvizsgálatra a budakalásziaknak. A több hónapos egyeztetések eredményeként városunk megkapta a szentendrei központ vérvételi kvótájának Budakalászra eső részét, így a heti 120 vérvétel már teljesen le tudja fedni a városunk lakóinak szükségletét.

Budakalászon 2009-óta van helyi vérvételi lehetőség, kezdetben a Napvirág Idősek Otthonában, majd 2013-tól az új Egészségház első emeleti helyiségében. Dr. Gál Katalin vállalta a szolgáltatás beindítását és a vérvétel orvosi felügyeletét, amelyet egészen idén január végéig változatlan anyagi feltételek mellett látott el.

A városvezetés a mintavételek helyben történő megtartásán túl, a kapacitások bővítését is célul tűzte ki, hiszen orvosaink régóta jelezték, hogy sokkal több helyi labor-mintavételre lenne igény Budakalászon. Nagel István alpolgármester az elmúlt év elején kezdett el tárgyalni a budakalászi labor-tevékenység kibővítéséről Dubinszki-Boda Péterrel, Szentendre Város Egészségügyi Intézményeinek vezetőjével. A több hónapos egyeztetés eredményeként városunk megkapta a szentendrei központ vérvételi kvótájának Budakalászra eső részét, és az Önkormányzat beszerezte az orvosi laboratóriumi diagnosztikai tevékenységre szóló – korábban hiányzó – engedélyt a szentendrei járási hivatal Népegészségügyi Osztályától, illetve a kibővült szolgáltatás megnövekedett anyagi fedezetét a városi költségvetésben rendelkezésre bocsátotta.

Dr. Rácz Katalin 2021. január elsejétől átvette Gál doktornő praxisát, és a szükséges működési engedély megszerzése után februártól vállalta a vérvételek orvosi felügyeletét. Mostanra tehát minden önkormányzati, orvosszakmai és jogszabályi feltétel birtokában indulhatott meg az Egészségház kibővült szolgáltatása. Az Önkormányzat biztosítja a labor működéséhez a felszerelt helyiséget, valamint téríti a szolgáltatás díját; Rácz Katalin doktornő pedig gondoskodik az orvosi szakfelügyeletről, a vérvételre képzett egészségügyi személyzetről, a minták szakszerű levételéről, tárolásáról és a tevékenység dokumentálásáról.

Az eddigi heti két napról három napos működésre állt át a szolgáltatás: **2021. február 1-től heti három alkalommal – kedden, szerdán, csütörtökön – 120 kalászi beteg mehet vérvételre házi orvosi beutalóval az Egészségházba.** A vérvétel az épület első emeletén található. Előzetesen (hétfőtől péntekig 7.00 és 17.00 óra között) a 06-26-341-815-ös telefonszámon lehet időpont egyeztetni. A zökkenőmentes szolgáltatás érdekében az időpontok és a pandémiás biztonsági előírások betartását pontos betartását kéri a vérvételt végző szakasszisztens munkatársak. A vérvételi minták szállítását és elemzését továbbra is a Corden Labor Kft. végzi.

Nagel István alpolgármester és dr. Gál Katalin az egyik utolsó munkanapján: 11 év szolgálat után februártól a budakalászi labor éléről is nyugdíjba vonult dr. Gál Katalin, aki a házi orvosi feladatain túlmenően ezzel a tevékenységével is sokat tett városunk lakosainak egészségéért, valódi szolgálatként tekintve a helybeni laborvizsgálatok megteremtésének fontosságára. Köszönjük eddigi munkásságát, és reméljük, hogy még sokáig velünk marad az Egészségklub és az Idősek Klubja orvosaként.

BUDAKALÁSZI

HÍRMONDÓ

Budakalász polgárainak lapja • Stadtblatt für Kalasch • Лист грађана у Каласу

Felelős kiadó: dr. Deák Ferenc**Főszerkesztő:** Péterffy Gábor**Munkatársak:** Hollósi-Györgyei Nóra, Horogszegi Erika, Földy-Molnár Lilla, Vertse Zita**Fotók:** Hollósi-Györgyei Nóra, Horogszegi Erika,

Szabó Zoltán, Nemes Rita, Ferenczy Múzeum

Tördelés: Ali Vali**Nyomtatás újrapiapír felhasználásával:** Print Brokers Team Kft.**E-mail:** hirmondo@budakalasz.hu | **Telefon:** 06 26/340-266

SZERETETTEL A GYEREKEKÉRT, A CSALÁDOKÉRT!

Így év elején két idézet jut eszembe Teréz anyától. Az egyik:
„Nem az számít, hogy mennyit adunk, hanem hogy mekkora szeretetet fektetünk az adásba.”

Persze tudom, nem lehetünk mindannyian egyformák, egyformán gondolkodók, és nem is lehetünk ugyanannak a feladatnak az elhívottjai. De azért jó egy kicsit leülni és lélekben melegedni egyszerű, felemelő gondolatok mellett. És jó tudni, hogy vannak még olyan emberek, nők és férfiak, akik szívükön viselik mások sorsát, jólétét.

Amikor egymás segítségére, támogatására gondolunk, könnyen előfordulhat, hogy azt hisszük, nincs annyi, amennyit adhatnánk. Inkább tegyék meg azok, akiknek több lehetőségük van. Lehet benne igazság, de az is lehet, hogy az a kevés, ami valaki máshoz mérve apróság, az ajándékozott, a megsegített szemében többet jelent. Egy kedves szóval, mosollyal, szeretettel kínált liszt, csoki, konzerv, mosószer, tűzifa vagy névtelenül kifizetetlen számla kiegyenlítése sokszor jobban esik, mint a látványos segítség, adománycsomag, amit csak azért adott valaki, hogy másnap az újságok címlapján elismerést érdemlően mosolyogjon.

Máshol ezt mondja Teréz anya: „*Mai világunk legnagyobb betegsége nem a lepra vagy a tuberkulózis, hanem sokkal inkább az az érzés, hogy senkinek sem kellünk, senki sem törődik velünk, és hogy mindenki által elhagyottak vagyunk.*”

Akár úgy is mondhatta volna, hogy nem a koronavírus a legnagyobb betegség, hanem a szeretet hiánya, ha úgy érezzük, nincs ránk szükség. Nem törődnek velünk abban a családban, környezetben, ahol élünk, nem figyelnek ránk, nem segítenek szükség idején.

Szeretnénk, ha 2021-ben is egyre több segítő kéz nyúlna a magányosok, a gondoskodásra szorulóak irányába. Szeretnénk, ha a téli hideg ellenére minden lakásban ropogna a tűz, meleget adnának a fűtőtestek. Szeretnénk, ha a családi konfliktusok megoldódnának, a gyermekeket veszélyeztető tényezők megszűnnének. Szeretnénk, ha a felkínált adományok ebben az évben is olyan helyekre kerülnek, ahol szükség van rájuk. Szeretnénk, ha biztonságban tudnánk családtagjainkat, szomszédainkat, közeli és távoli ismerőseinket.

Egyedül kevesek vagyunk. Fogjunk össze, figyeljünk egymásra, és ha úgy látjuk, halljuk, hogy valakinek segítségre van szüksége, vegyük fel a kapcsolatot az arra illetékes segítő intézményekkel.

A Dunakanyari Család- és Gyermekjóléti Intézmény munkatársai néha úgy látják, hogy amit adni tudunk az csak egy csepp a tengerben. De azt is tapasztaljuk, hogy enélkül a csepp nélkül sekélyebb volna a tenger.

Ha ismer egyedülálló idős embert, aki nehezen látja el magát, rászoruló családot, akiknek nehézséget jelent a mindennapi megélhetés, egyedülálló szülő, aki munka mellett nehezen tudja megoldani a gyermekek felügyeletét vagy hajléktalan személyt, akivel gyakran találkozunk az utcán, forduljon hozzánk bizalommal.

Sokszor nagyon nehéz eldönteni, melyik az a pont, amikor már nem lehet hosszútávú segítséget nyújtani megfelelő szakmai hát-

LELKI SORVEZETŐ

tér nélkül. Ha felmerül, hogy a probléma megoldásához átfogóbb segítségre lenne szükség, amelyben már szakember bevonása is szükséges, kérjük, jelezze intézményünknel. Munkatársaink felveszik a kapcsolatot az adott személlyel, hogy minél előbb személyre szabott szociális segítő gondoskodásban részesüljön.

Aranyos Zsolt, a Dunakanyari Család- és Gyermekjóléti Intézmény mediátora

Ha úgy érzi, hogy segítségre van szüksége vagy környezetében tapasztalja, hogy másoknak lenne szüksége segítségre, vegye fel a kapcsolatot a Dunakanyari Család- és Gyermekjóléti Intézménnyel.

Az intézmény az alábbi, díjtalanul igénybe vehető szolgáltatásokkal fogadja ügyfeleit:

- pszichológiai tanácsadás
- pár- és családterápia
- párkapcsolati és családi konfliktusok kezelése (mediáció)
- jogi tanácsadás
- fejlesztőpedagógus

Elérhetőségek:

Dunakanyari Család- és Gyermekjóléti Intézmény, Budakalász, Budai út 31.,
Tel.: 06 20/291-0728

Nyitva: hétfőn 12.00 és 16.00 óra, illetve keddtől-péntekig: 8.00 és 16.00 óra között.

www.dunakanyari.hu

[facebook.com/dunakanyari](https://www.facebook.com/dunakanyari)

Munkaidőn kívül (16.00 és 8.00 óra között, illetve hétfőn és ünnepnapokon) krízis esetére a készenléti ügyeleti számunk: 06 20/364-0827

Mentáskert

Kalászi Termelői Piac

csütörtökönként a Faluház udvarán
Ismerető és jelentkezési lap termelők részére

Kedves Östermelők!

Első városi termelői piacunkat 2021.március 25-én csütörtökön 15:00-19:00-ig tartjuk,
melyre szeretettel várjuk Önöket.
A piac a járványügyi intézkedések maximális betartásával működik.

A piacról

Helyszín: Kós Károly Művelődési Ház és Könyvtár kertje Budakalász, Szentendrei út 9.

Időpont: 2021.03.25 csütörtök 15:00-19:00

(ezt követően minden héten csütörtökön)

Részvételi díj östermelők számára első alkalommal 1.500 Ft,
a későbbiekben 2.500 Ft.

A termelői piacon kizárólag östermelők árusíthatnak.
Kézművesek és más árusok részt vehetnek termékeikkel külön megállapodás szerint.

Programok: A szervezők a helyi önkormányzat támogatását élvezve szeretnének nem csupán termelői piacot, tehát friss, és jó minőségű élelmiszert, hanem színes családi programokat, közösségi élményt is kínálni a város lakóinak.

Az első piaci nap húsvéti hangulatban telik majd
Kemencés lángos. süteménysütő verseny, tojásvásár, zenei programok,
kiváló borok, kávé, ökosarok kézműves programokkal stb.

A jelentkezés feltételei:

Név, östermelői igazolvány száma, hozni kívánt áru, igényelt terület mérete megadásával lehetséges, melyet
a piac.budakalasz@gmail.com e-mail címre legyenek kedvesek elküldeni.

● Az árusításhoz szükséges asztalt, ülőhelyet, fedést mindenki hozzon magával!

A piac szervezői az első piaci nap előtti egyeztetésre, helyszínbejárásra várják az érdeklődő termelőket

2021.02.25-én, csütörtökön 17:00-ra

(helyszín: Kós Károly Művelődési Ház és Könyvtár
Budakalász, Szentendrei út 9.).

További információk:
piac.budakalasz@gmail.com
Lukácsovics Luca: +3630/4197842

BUDAKALÁSZ

